

ROWNY (1498) *ai*

rowny, **rowni** (1394), **rowien**, **rowień** (92); rowny *a.* rowien (12).

rowny (1403), **rowni** (2), rowny *a.* rowni (2); rowny : rowni *GliczKsiąż* (13:1), *Mącz* (80:1); **rowien** (91), **rowień** (1); rowien : rowień *WróbŻółt* (9:1).

-ó- (329), -o- (69 + *kust*); -o- *MurzNT* (2), *KochMuza*; -ó- : -o- *OpecŻyw* (3:4), *Mącz* (46:37), *OrzQuin* (16:3), *BiałKat* (11:*kust*), *KochFr* (3:2), *KochPs* (7:14), *KochDz* (1:1), *KochFrag* (1:2), *SarnStat* (44:3); *w* rowien -e- (15), -é- (1); -e- : -é- *OrzQuin* (1:1).

comp równiejszy (20); -ej- (6), -(e)j- (14).

sg m N rowny, równiejszy (219 + *kust*), rówien, rówień (81); ~ (*attrib*) rowny (49); ~ (*praed*) rowny (131), rówien (81); rowny *PatKaz I*, *FalZioł*, *KłosAlg* (2), *SeklKat* (2), *SeklPieś*, *KrowObr*, *RejZwierz*, *Prot*, *SarnUzn* (2), *SienLek*, *RejAp* (6), *GrzepGeom* (28), *RejPos* (2), *BiałKat* (2), *KuczbKat*, *BielSpr*, *WujJud*, *Strum*, *WierKróc*, *BudNT* (2), *ModrzBaz* (3), *SkarJedn* (3), *StryjKron*, *CzechEp* (6), *WerGość*, *WerKaz*, *WisznTr*, *ArtKanc* (3), *GórnRozm* (2), *ActReg*, *GostGosp*, *GostGospPon*, *LatHar*, *SarnStat* (3), *SkarKaz* (3), *SkarKazSej*, *SapEpit* (2), *SzarzRyt*; rówien *OpecŻyw*, *PatKaz III* (2), *WróbŻółt* (11), *RejPs*, *HistAl*, *KromRozm II* (2), *KromRozm III* (2), *KlonŻal*, *KochMuza*, *ZawJeft*, *GórnTroas*, *KlonKr*, *KmitaSpit*, *GosłCast*, *RybWit*; rowny : rówien *BierEz* (4:3), *LubPs* (2:2), *Leop* (1:2), *OrzRozm* (2:1), *BielKron* (4:2), *Mącz* (1:2), *OrzQuin* (2:2), *HistRzym* (3:1), *BudBib* (1:1), *PaprpPan* (4:18), *KochPs* (2:5), *SkarŻyw* (3:1), *KochFr* (1:2), *GrabowSet* (1:4), *WujNT* (7:7). ◇ *G* równého, [równiego], równiejszého (64); -ého (6) *KochZg*, *OrzQuin*, *KochDz*, *KochCz*, *SarnStat* (2), -ego (1) *KochPs*, -(e)go (57). ◇ *D* równému, równiému (29); -ému (5), -(e)mu (24). ◇ *A* rowny, równiejszy (49), równého, równiejszého (37); -ého (5), -(e)go (32). ◇ *I* równym (93), równ(e)m (10); -(e)m *Diar*, *GórnRozm*; -ym : -(e)m *ZapWar* (2:3), *RejKup* (1:1), *StryjKron* (2:1), *GrabPospR* (2:3). ◇ *L* równym (13), równ(e)m (1) *RejPs*. ◇ *V* rowny (4). ◇ *N a. V* rowny (2). ◇ *f N* równą, równiejszą (95), równa (6), równ(a) (12); ~ (*attrib*) -ą (32), -a (3); -a *PowodPr*; -ą : -a *Mącz* (6:2); ~ (*praed*) -ą (61), -a (3); -a *MurzHist*, *KlonKr*; -ą : -a *BierEz* (3:1). ◇ *G* równěj (33), równé *OpecŻyw* (3), rownyj (1) *MurzHist*; -ěj (1), -(e)j (32). ◇ *D* równěj (6); -ěj (2), -(e)j (4). ◇ *A* równą (68), równę (1) *MurzNT*. ◇ *I* równą (37). ◇ *A a. I* równą (1). ◇ *L* równěj (25), rownyj (1) *MurzHist*, równé (1) *OpecŻyw*; -ěj (2) *SienLek*, *KochPieś*, -ej (1) *BiałKat*, -(e)j (22). ◇ *V* równą (1). ◇ *n N* równé, równiejszé (34), równo (4); -é (7), -(e) (27); ~ (*attrib*) -é (14); ~ (*praed*) -é (17), -o (4); -o *GórnDworz*, *BudBib*; -é : -o *MurzHist* (1:2). ◇ *G* równého (22), Równa (*n-loc*) (1); -ého *KochPs* (2), -ego (1) *MurzHist*, -(e)go (19). ◇ *A* równé, równié (25); -é (1), -(e) (24). ◇ *I* równym (13), równ(e)m (1) *RejKup*. ◇ *L* równym, równiejszym (36), równ(e)m (4); -(e)m *RejKup*, *ModrzBaz* (2); -ym : -(e)m *RejZwierz* (8:1). ◇ *V* równ(e) (1). ◇ *pl N m pers* rowni (73). *subst* równé, równiejszé (105); -é (58), -(e) (47). ◇ *G* rownych, równiejszych (69). ◇ *D* równym, równiejszym (7), równ(e)m (1) *GrabPospR*. ◇ *A m pers* równé (10), rownych (3); -ych *WerGość*; -é : -ych *SarnStat* (1:2); -é (1), -(e) (9). *subst* równé, równiejszé (118), rowny [może błęd] (1); -é : -y *BielŻyw* (1:1); -é (55), -(e) (63). ◇ *G a. A pl m pers* rownych (1). ◇ *I m* równými (32), rownymi (22); -ými *LibLeg*, *RejKup*, *GliczKsiąż*, *BibRadz*, *BielKron*, *RejAp*, *GórnDworz*, *RejPos*, *RejPosRozpr*, *PaprpUp*, *SarnStat* (4), *SkarKaz*, *SkarKazSej*; -ymi *BielŻyw*, *BierRozm* (2), *OrzRozm*, *KwiatKsiąż* (2), *GrzepGeom* (3), *BudNT*, *CzechRozm* (2), *SkarŻyw*, *CzechEp*, *WujNT*; -ými : -ymi

ZapWar (14:5), UstPraw (1:1), ModrzBaz (1:1); -émi (4), -(e)mi (28). *f* równymi (4), równ(e)mi (1) ZapWar. *n* równ(e)mi (1). \diamond *L* równych (10). \diamond *sg n a. pl subst N* równ(e) (2). \diamond *du m N (praed)* równa (1) HistRzym 95. \diamond *I (cum nm: trzema (2), dwiema (1))* równ(e)ma (3) ZapWar 1517 nr 2238, 1521 nr 2270, 2271.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (siedem z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

I. Odnosi się do właściwości pojedynczego obiektu lub zbioru traktowanego jako całość (243) :

A. Bez odchyień od linii prostej *a. płaszczyzny* (78) :

1. Prosty w ujęciu liniowym, niewykrzywiony (3) :

Szereg: »gładki, rowny« (1): TVrbith [...] ięst korzeń gładki, rowny FalZioł II 148d.

a. O człowieku i częściach jego ciała (2) : gdi iedno [palce] na konczach będą iakoby pałki znamionuią, nie wiernego/ [...] ale gdy będą rowne tedy znamio. mocnego robotnika, ługę á krotkiego żywota. GlabGad Pv.

W połączeniu szeregowym (1): Grzbiet fubtilny, rowny, więcey łuchy niżli chudy vkazuje też fubtilnego przyrodzenia y rozumu GlabGad P5.

2. Gładki, niechropawy, płaski, bez dołów i wzniesień; nieskalisty, niestromy; bez wybojów (o drodze); niepochyły; planus Miech, PolAnt, Vulg, Mącz, Modrz, Calep, Calag, Cn; aequus Mącz, Calag, Cn; aequalis Calep, Cn; rectus PolAnt; inoffensus Mącz; aequabilis, perlibratus Cn (62) : Mącz 303a; Każda doliną wzniefie fię/ á każda gorá y págorek vniżá fię/ y będzie co krzywo/ profito/ á co fię podniosło (będzie) rowno. BudBib Is 40/4; Eben. Płony/ et rowny. Planus, aequus. Calag 138a; Calep 339a, 811b.

W połączeniu szeregowym (1): zá nią [za rzeką] niech będzie ogrod [...] łuchy/ rowny/ wyniołły/ á gruntu przedniego. GostGospPon 170.

W przeciwstawieniach: »rowny ... nierowny (2), nieociosany, ostry« [w tym: ostry, nieociosany (1)] (3): Mącz 238c; SVPERficies téż/ iedná ięst równa/ druga nie równa. GrzepGeom C2; Pierwy obyczáy łzykowánia woýłká był záchowan v łtárych łpráwiec/ obaczywłzy mieýłce potemu rowne álbo nie rowne/ płone álbo zárołte BielSpr 20.

W porównaniu (1): Przyoblokłes ná fie śwíátłóść iák odzienie kółztowne A rołciágnąłes niebo łwe iáko łkorę ták rowne. LubPs X5v.

Wyrażenia: »rowna droga« [szyk 3:1] (4): Obročilichmy fie tedy od bráćiey náłzey fynow Ełau/ miełzkáiących w Seyr drogą rowną [a via planiciei] od Eláth y od Afyongáber BibRadz Deut 2/8; Facilis et plana via, Dobra á rowná drógá. Mącz [114]a, 33a, 261a.

»rowne miejsce« [szyk 3:2] (5): á potim nalawłzy wodki na ten popiół półtawże na miełtczu rownym FalZioł II 3a; RejWiz 146; BibRadz Iudic 6/26; Planus et aequus locus, Równe mieýłce. Mącz 303a; BielSpr 20.

»rowny plac« (2): Mącz 303a; Tám [w polu Turzym] łam Krol złzykowawłzy woýłká w rownym plácu/ Wziął Chorągiew Koronná StryjKron 522.

»rowne pole« [w opisie terenu działań wojskowych lub koncentracji wojska] [szyk 2:2] (4): Collatis signis depugnare, W równim polu bitwę zwieść. Mącz 330b; Ięfli iezdny lud małz przeciwko piełzemu/ łtáwiay ij w polu rownym BielSpr 15v, 24v; ZawJeft 12.

»rowna ziemia« (1): thák go [konía] ochetznawfzy po rownéy gładkiéy ziemi ná nim iezdżay *SienLek* 191.

Zestawienie: geom. »superficies rowna« (2): *Superficies* równa ielt/ która od Liniéy proftéy od którém lye poczyna/ idzie wżędzie iednáko á profto/ do Liniéy proftéy w którą lye kónczy. *GrzepGeom* C2, C2.

Szeregi: »rowny, (a) gładki [szyk 1:1] (2): *Museia* [...], Ostre nie ociofáne Kámienie z murów á zmurowánych ícian nieyáką trochém nád gładkie á równe kámienie wychodzą *Mącz* 238c; *SienLek* 191.

»płaski, rowny« (2): *Plana trabs*, Płaski rowny bałk ktorí ociofány yeft. *Mącz* [460]b, 303a.

Przen (6) :

W przeciwstawieniu: »rowny ... nierowny« (2): Iáko drogi iego rowne fą ludziam świętym/ ták złośnikom fą nie rowne. *BibRadz Eccli* 39/28; *BudBib Eccli* 39/28.

Wyrażenie: »droga rowna« = *via recta PolAnt* [szyk 2:1] (3): Zálię thez rowney drodze nie vfay/ á ftrzez fię y dzieci twoich. *BibRadz Eccli* 32/23, *Eccli* 39/28; *BudBib Eccli* 39/28.

a) Oksymoron: o górach i dołach (3) : Pienište wody pędzą/ Nawy skaczą rozno/ [...] Ták y w tey bitwie gdy Mars puścił koty z głowy/ Rowne były Zołnierzom gory/ rowne rowy. *StryjKron* 255; bo według Bernárdá ś. była tám [w ciele Jezusa w żywocie Maryi] długość krotka/ fzyrokość wąłka/ głębookość rowna. *NiemObr* 144.

α. *W funkcji rzeczownika:* »rowna« = *gładka, niewyboista nawierzchnia* (1) :

W przeciwstawieniu: »drogi ostre ... rowna« (1): i rzeczy krzywé obrocą się w profté a drogi oftré/ wrownę *MurzNT Luc* 3/5.

a. *W odniesieniu do elementu topografii:* *równinny; też o dolinie* (26) : *Convallis* – Okrągły á rowni padoł. *Calep* 255b.

W przeciwstawieniach: »rowny ... gorny, gorzysty, nierowny« (3): Ziemiá [szwabska] częścią rowna/ częścią gorna *BielKron* 287; Ktory fie iezdno potykác ma/ pátrz mieyfcá rownego [...] / kthory s piełzym ludem/ pátrz nierownego *BielSpr* 36v; *ModrzBaz* 112.

Wyrażenia: »rowne miejsce« = *terra plana Miech; planus locus Mącz* [szyk 2:2] (4): *MiechGlab* 61; *Mącz* 477c; á czoło álbo inny vff muśi sie nie ná rownym mieyfcu zákrzywić *BielSpr* 20v, 36v.

»rowne pole« = *planities HistAl, Vulg, Mącz; (planus) campester Vulg; campus PolAnt* [szyk 12:2] (14): támże też były ná onym rownym polu drzewká niezliczne/ ktore nád miárę łokciá więtfze nie rośly *HistAl* K7v, L; Dobył thedy Iozue wśfyftkiey ziemie ná gorách y ku południu: ziemię thákież Gelffen/ y rowne polá *Leop Ios* 11/16, *Num* 26/63, *Deut* 11/30, *Ios* 12/8, 18/18; Woyłko to wżytko ktorem wypifał/ w polách rownych y przełtronych ítało *BielKron* 307v; *Mącz* 302d; Iáko piękna oliwá wywyłfzyłám fię w rownym polu *BudBib Eccli* 24/15; *StryjKron* 487; *LatHar* 410; Niech fię [miłość] ná lud wżytek z was gor wyłokich iáko rzeká w rowne polá wylewa. *SkarKazSej* 670a, 696b.

»ziemia rowna« = *terra plana Miech* [szyk 3:1] (4): y ciągnęli [Juhrowie] rowną ziemią ku połdniu aż do ziemie Gotfkiey w ktorey teraz Tatarzy Zawolsci miełzkaią. *MiechGlab* 53, 23; OD Bázyleiey aż do Moguncyiey y Bingiey podle Renu náprofté ielth ziemiá z obu ítron rowna *BielKron* 285, 287.

Szereg: »rowny, płaski« (1): *Aquas ex planis locis evehere*, Przepuścić precz wody z rownych płaskich mieyśc [!]. *Mącz* 477c.

Przen (2) :

Wyrażenie: »ziemia rowna« (2): Náucz mię dofyć czynić woley twey/ ábowiemeś ty ieft Bog moy/ á duch twoy dobrotliwy wyprowadzi mię do źiemie rowney [*terram rectam*]. *BibRadz Ps* 143/10; *LatHar* 171.

b. *O mimice a. wyrazie twarzy: niezmarszczona a. nieopuchnięta (1) :* Twarz rowna á nie nadęta, znamio(nuje) człowieka ku rzeczy wśzelkiey godnego *GlabGad* N2v.

3. *Niewysuwający się w żadną stronę, należycie, równo ułożony (o zębach) [może znaczą 4.?] (1) :*

W połączeniu szeregowym (1): Ząby yey [*Maryi*] byly byale prófthe rowne a czyfthe *PatKaz III* 121v.

4. *Będący na tym samym poziomie, wysokości, nie wyższy ani niższy; też zrównany względem jakiegoś punktu odniesienia; planus Mącz (12) :* *Mącz* 303a; Bo iákoby wśzka równé nie były/ thedy by téż Wagá tym lźnurem nie dobra byłá. *Strum* B4v, B3; *AEquilibrium* – Rowne poştanowienie wagi. *Calep* 34b; *Oftrożenie/ dyłowanie/ ogrodzenie/ y wśzelákie płoty máią bydź rowne GostGosp* 48.

rowny z czym (2): ty prochy wśzytki lpołem zmiełzay á na ranę poŃypuy/ tedy od tego ciało zafię wyrofcie/ potym gdyby rana iuż byłá rowna z ciałem, żeby lie iuż napełniła á narofla/ tedy wezmi tuciam preparatam *FalZioł V* 99v; iefli Młyn poştawilź nie ná lámym kóńcu Grobléy/ ále trochę niżej: thedy vczyń pod Groblą wálek równy z Groblą. *Strum* I3v.

[Wyrażenie: »currus [= wóz] rowny« **[określa poziom ładowanej do wozu soli]:** Currus trifariam dividuntur, scilicet szipany, rowny et mschony. [...] Deinde [...] sic currum componit, quatenus sal includitur lintre, compositus viginti ordinibus sursum vocatur currus rowny sive goły et recipit talis millenarios octo vel ad maius octo cum medio. *InwŻup* 310.]

Przen (4) :

Zwrot: »połóżyć z ziemią rowne« = *zniszczyć, zburzyć, zrównać z ziemią (1):* Ci przez ogień/ przez miecz froyi Zniłczyli twóy lud vbogi: Miáłtá/ y zamki budowné Połóżyli z ziemią równé. *KochPs* 119.

Wyrażenia: »rowna kłoba« = *jednakowe traktowanie, nieodczuwanie różnicy (1):* [*Luter uczył:*] Bo co czynimy/ źleli dobrzeli/ bóg nas do tego przymufza: s niego y złé/ y dobré: w równey kłobie v niego/ to ieft/ źle czynić y dobrze *BiałKat* 218v.

»rowna kłoba« = *norma, należyty, pożądaný, pierwotny, a więc lepszy, stan (1):* Ale wierę czáfem thy rozumy nie w rowney kłobie ltoią/ iákoby wálfnie ltać miáły. *RejŻwierc* 267v.

a) *W opisie gwiazdozbioru Wagi: mający ramiona ułożone na tej samej wysokości (1) :* TAMże pod iego [*Skorpioná*] grzbietem przypátruy fye pilnie/ Równéy wadze: ále tá nie gore ták śilnie. *KochPhaen* 4.

a. *W wyrażeniu:* »na rownym siedlisku« = *na gołej ziemi, bezpośrednio na gruncie (1) :* Plani pedis aedificium, Budowanie ná rownym lieldlisku/ To yeft gdzie żadney piwnice áni sklepu podźiemnego niemálfz. *Mącz* 303a.

B. *W znaczeniach niepowiązanych z określaniem fizycznych cech obiektu wskazujących na brak odchylenia od linii prostej a. płaszczyzny (165) :*

1. Wynoszący akurat tyle (nie mniej ani więcej) [w połączeniu z jednostką miary; w tym: z liczebnikiem (1)] (2) : Cij pałtyrze byli od betleie^m w równé mili *OpecŻyw* 16v; Wezmi wroblego profa/ hanyżu/ nafienia włofkiego kopru/ rowne dwie dragmie/ [...] *FalZioł* V 111v.

2. Niezmienny, stały (5) :

rowny w czym (1): ROwny w potzcíwých íprawách był teⁿ to Do^m zówždy *WierKróc* Av.

Wyrażenie: »wiekom(-u) (a. wieczności) rowny« = *wieczny, nieustający* [szyk 3:1] (4): Chwalcie páná prze dobroć iego niewymowną/ Chwalcie prze litość wieczności rowną. *KochPs* 163; Bo iego [Boga] litość rowna wieku iest wiecznemu. Nie raczył nas przepomnieć w náłże doległości/ Bo końcá iego świętý nie będzie litości. *KochPs* 200, 177, 179.

3. Zwykły, zwyczajny, pospolity; *parvus* *Mącz* (81) : może [*Spiera*] fam siebie przy zdrowiu i doftoieńftwu a dżiatki i żonkę przy mięniu zoftawić/ tilko słow kilka przemowiłszy/ abo coby mu na rownyi kartce napisało przeczytáwłszy *MurzHist* D.

[Wyrażenie: »rowna rzecz«: [*Lew mówi do Ośła i Wieprza*:] A ták proście wy v mnie to co iest łufznego/ A ia zówżze rátuie chętlíwie káždego. Wieprz y Ośieł obá się zarázem zdumieli/ Mowiąc/ żełmy tey rowney rzeczy nie wiedzieli. *PaprKolo* 112v (*Linde*).]

a. O ludziach: *przeciętny lub niższy w hierarchii; niepiastujący ważnych stanowisk, prosty; pod jakimś względem słabszy, gorszy* (8) : Leć gdy mu [*nieprzyjacielowi*] w zęby weyżrzył ná ten czás mnieyżzego/ Míe y go przeciwko łobie y zá rownieyżzego. *CzahTr* 13.

[W przeciwstawieniu: »rowny ... wielki«: Krol [...] wielką pieczęć Ianowi Oćielkiemu Iáłtrzębcowi/ człówekowi Fámilíey rowney/ ále godności y wymowy wielkiej [...] dał. *BielKron* 1597 593 (*Linde*).]

Wyrażenia: »rowni ludzie« (1): Przetoć, gdz[i]e więcej jest państwa, Tam też więcej jest złodziejstwa. Rowni ludzie nie cirpią tego Łatwie mogą doglądnąć swego. *BierRozm* 21.

»rowniejszego stanu ludzie, rowny stan« (2:1): á zá iey [*Konkordyi, tj. Zgody*] íprawámi/ Z rownych ítanow bywáią czálem drudzy pány. *RejWiz* 67v; á ma [*niesprawiedliwość*] mieyłce/ nie tylko v Monárchow/ [...] ále y v ludzi rownieyżzych ítanow *GórnRozm* 13v; *KołakCathOkuń* A2.

αα. W funkcji rzeczownika: *ktoś mniej ważny, nieliczący się* (3) : Przywiódł [*Jagiello*] Litwę do tego/ że [...] zbráciłi się z Polfką: czym ón tym groźnieyżzym Był íwym nieprzyaciółóm: dam pokóy rownieyżzym. *KochFrag* 42.

W przeciwstawieniu: »rowny ... wielki« (1): Częłto íwary rowni zgodzą/ Ktore wielcy z łobą płódzą *BierEz* L4v.

α. *Niewywyższający się, niewynoszący się ponad innych, traktujący siebie na równi z innymi* (1) : Ano ínadz iestliś rowny pan Wierę też niezły zoctem chrzan *RejRozpr* H2v.

b. O znaczeniu czegoś: *blahy, nieistotny, mało ważny, nienadzwyczajny; nieważny, bez znaczenia; lenis* *Modrz* (42) : [*Potyfar do Józefa*:] Przecz nie powieź czemus tak ímętną myłł náłtroił Nie thrwoź się miey dobrą myłł iestli czo rownego Zatrzemy to *RejJóz* G5; *MurzHist* H2v; *UstPraw* D; ták że [*w Ratyzbonie*] też [...] dekret vcżynili [*arcybiskupi i legat Kampegiusz*] ná kápłany áby [...] w rowne íwiętá robot niebronili *BielKron* 201; *KochSat* B2v; kiedyś ná krolá Íłzpáńkie⁸⁰ dworze/ trefiło się iż iednego zacne⁸⁰ młokofá/ krol/ o rowne przewinienie/ w więzienie wziąć kazał *GórnDworz* R5v; ácz to iuz nędzny żywot ktory się w iáką niewolą dla rownego pożytku záprzedawa *RejZwierc* 38v,

80; *ModrzBaz* 39v; *Paprup* G4; *KochFrag* 54; iáko możemy mieć zá bącznego człowieká/ onego/ ktory dla rowney iákiey świeckiey poćiechy y obrády/ ná rozliczne kátowania/ tego y przyźłego żywotá/ dużę fwą podáie? *LatHar* 581; *PowodPr* 26; *VotSzl* C2v; *SzarczRyt* A2v.

N sg f w funkcji orzecznika: »rowniejsza« (2):

~ *Fraza*: »to rowniejsza« = *mniej* o to [szyk zmienny] (2): *Prot* C3; *Lecz* to równiejsza: przeftáne ia ná tym/ Gdy mi dáż fprawę doftátieczną zátym/ [...] *PudlFr* A5; [*ArtTanat* 45]. ~

W przeciwstawieniach: »rowny ... wielki (5), ciężki, [pilniejszy]« (6): Ktemu ielzcie nienawiedził go [*Bóg Franciszka Spiery*] iaką równą rzeczą/ ale tak ciężką i tak niepomyźlonéi fregości bożyi pełną żeby [...] *MurzHist* B3v, A4; *Krol* rzekł/ ielzczęc to máło/ iż ná rowney rzeczy/ Służyc fczęście/ lecz więtsze rádżec miey ná pieczy. *RejZwierz* 23v; *BielKron* 208; Iáko fie tu rownych ftráchow boimy/ o więtsze niedbamy. *RejZwierc* B2 [*idem*] 133; [tak téż wiele inszych ludzi pilnieifz e rzeczy dla rownieifzych opuľzcaia *MurzNT* 35 (*Linde*)].

Fraza: »[co] rowne było [komu]« = *coś było komuś obojętne, nie miało dla kogoś znaczenia* (1): był niefzczefnym Krolew/ hániebnie żył/ hániebną teź fławę po łobie zoľtáwił. Smierc żywothowi iego podobna/ y rowna była Bogu. *OrzRozm* C2.

Wyrażenie: »rowna rzecz« [szyk 13:5] (18): *LibLeg* 11/173v; *RejKup* Yv; *MurzHist* A4v, B3v; *RejZwierz* 23v; *BibRadz* II 93c marg; Piáli Węgrowie wśytki inne zbiegi/ y inne rowniejsze rzeczy *BielKron* 348v; Arcybiskup ná to powiedział/ iż nie o rowne rzeczy grá idzye *BielKron* 410, 208; *RejAp* 26v; *GórnDworz* M6v; Pátrzayże thu záfię dziwnych fpraw Pána tego/ iż on o rowniejsze rzeczy dawał fie dľugo czáfem Prośic/ niźli miał okázac dziw Boftwá fwoiego. *RejPos* 221v, 270v; *HistLan ktv*; Tákże theż rozważny człowiek o równą rzecz fzkodá aby łobie miał thárgác albo niepotrzebnie fráłowác fłáchetne przyrodzenie fwoie. *RejZwierc* 77; *SarnStat* 1272; *PowodPr* 25, 80; [*MurzNT* 35 (*Linde*); A wđdy sie Orfeowi zá rzecz równą zdáło Zetrzec sie z Cerberusem wielce jadowitym I z Cháronem, co wozi dusze nieużytym *ZbylLamenty* 57 (*Linde*)].

Szeregi: »nędzny a rowny« (1): A ták thu vważay co ielt fławá á pocźciwość ty naprzedniejsze dwa klenoty/ ábyś ie poľożył ná wadze z nędznym á rownym pożytkiem/ ielzcie ktemu wftydem á lekkoćia záfádzonym *RejZwierc* 36v.

»rowny a potoczny« (1): A iefli w równych á potocznych rzeczach [ktoś grzeszy], to zowá *Leuiflima culpa*. *SarnStat* 1272.

»rowny i śrzedni« (1): Stałem fię mdłym iako mdły/ ábych mdłe zyľkał/ wśytkim ftałem fię wśytko/ ábych wđdy niekthore záchował. (marg) To fię rozumie w rzeczach rownych y śrzednich. (-) *BibRadz* 1.Cor 9/22.

a. *Jako przejaw konwencjonalnej skromności: umniejszające określenie własnych zdolności i dokonań* (2) : Pilnie tedy proľżę/ tę równą pracą moię/ iáko od fwego dawnego przyaciela y wiernego/ z fálką rácz W.M. przyiac *WerKaz* 277, 276.

c. *O jakości lub wartości czegoś: skromny, niewyszukany, niewykwinny; lichy, byle jaki, mający niską wartość; drobny, niewielki* (30) : Choć teź przedas czo rownego Acz malo zedrzy y ftego. *RejKup* e3, e3; *RejWiz* 56; Iuż przyźzedfzy do domeczku áno chędogo/ áno wśytko miło/ káfeczek chocia y rowny ále chędogo á fmacźno vcźyniony. *RejZwierc* 32v, 78.

Zwrot: »na rownej rzeczy przesta(wa)ć, zostać; równą rzeczą się obycć« (5;2;1): A śnadz co ma [Bóg] wlfytko nam dał Sam na rowney rzeczy przeftał *RejRozpr* A4v; *RejWiz* 50v; Contentus est parvo, Ná rowney rzeczy przeftáye. *Mącz* 447b; áno mu oboie vľuguią [zgodni małżonkowie przyjacielowi]/ oboie wdzięczną ochotę vkázuią/ thák iż ná rowney rzeczy przy oney ochocie woli tám káždy zoftác/ niżli ondzie gdzieby mu y korcem záľepiwľy nos doľypowano. *RejZwierc* 32 [*idem WerKaz*], 20, 143v; *WerKaz* 305; *KlonWor* 10; [*BielKron* 1597 62 (*Linde*)].

Wyrażenie: »rowna rzecz« (14): *RejJóz* E7; [nasi przodkowie] równą lie rzeczą miernie wychowywáli. *BielKron* 333, 255, 447; *BielSpr* 53v; [ma być brane] od zeznánia równych doczeľnych rzeczy puľgrofzá *SarnStat* 1157. Cf *Zwrot*.

Szereg: »rowny i prosty« (1): iż mľodź tá ktora lie ná wśi rodzi/ [...] ná rowney y proftey ftráwie przeftaná *BielSpr* 2.

a. *W funkcji rzeczownika*: »rowne« = coś niewielkiego, skromnego lub lichego; też skromny stan posiadania (10) : Ale by káždy baczył co lie tu z nim dzyeie/ Iścieby ná rownieyľzym był lepźzey nádzyeie. *RejWiz* 14; To ieľt fortunny moim zdánim káždy/ Ktory ná rownym dobrej myľli záwzdy. *RejZwierc* 229.

Zwrot: »na rownym(-em) przesta(wa)ć, zostać« (6;1): *RejRozpr* H4v; Acz ich wiele ná rownym coby mogli przeftác/ Wolą lie dla pożytku w niewolą záprzedác. *RejWiz* 54v, 55v; by byli ná rownieyľzym zoftáli/ nie byłoby nigdy ľporow żadnych pánow Krześciánľkich z duchownymi/ bo zá doftátkiem pychá y niezgodá idzye *BielKron* 183; Pięknie ná rownem przeftác. *RejZwierc* 190v marg, 21v, Bbbv.

Przen (1) :

Zwrot: »na rownym przestać« (1): á dla nędznego ciáľá muśimy iey [duszy] wľytko pomieľzác že ná rownym niebożátko przeftác muśi. *RejZwierc* 104v.

4. *Niewielki, nieznaczny; mediocris Calep, JanStat; parvus Mącz; medius, modestus, temperatus Calep* (71) :

a. *O wielkościach mierzalnych* (46) : *LibLeg* 6/116v; *RejKup* k5; OD Padwi [...] ieľt niedaleko rowné miaľteczko ktoré po wľofku Citadellą zową. *MurzHist* B4; *LubPs* Mv; *GroicPorz* e4v, dd3; Nadobnie Horácius roľkofz ľwiátá tego Wypifaľ/ á napirwey zácząľ ią od tego/ Gdy kto rownego dobrá ľzczęścim przypáďlego/ Vżywa s poczćiwofcią wedle ľtanu ľwego. *RejWiz* 55v; drudzy ráďzili znimi [Tatarami] przymierze wzyác częgo ľami nie odmawiali zá rownym okupem. *BielKron* 382v; ábowiem Krol iádác przez rowny potoczek/ padľ z nim koń [...] vtonąľ w troľze wody. *BielKron* 398v; rowne Konie máiá [Woľosi] ále prędkie *BielSpr* 69, 65v, 66; *BielSjem* 34; *KochPieś* 11; Ceva – Krowka rowną. *Calep* 185a, 647a [2 r.]; Rzymiánie cokolwiek przylegľey ziemie nieprzyjacielowi ktoremu odięľi/ to ľwym áľbo przedawáli/ áľbo zá rowny czyniľz naymowáli. *Phil* P4; *WyprPl* B2; Chcemy/ áby Woźni [...] bráli [...] gdy o zľodźieyľstwo dzieckuią/ woľu równęgo. *SarnStat* 576 [*idem*] 579; *VotSzl* C2v; *KlonFlis* C3.

W przeciwstawieniach: »rowny ... wielki (3), gľowny (2)« (5): *BielSpr* 20v; *KochPhaen* 18; Równym poczem wielki lud Woľofki poráziľ [*Jan Tarnowski*] *KochTarn* 74; Spraw dubas ábo puľľkuteczek rowny Nie názbýt gľowny. *KlonFlis* E, E2v.

Wyrażenia: »bydła rowne« = *prawdopodobnie kozy i owce* (1): poprąwili go [most na rzece Podrug] náfzy trochę/ thák iż przelzedł lud wżytek/ konie y bydła rowne *BielKron* 309v.

»rowny koszt« [szyk 1:1] (2): *LudWiś* B5; A tak nieskodać nato dać [...] Bo ten rowny koft nieboże Sylać na świece pomoże. *RejKup* 15.

»za rowne pieniądze« = *tanio* (2): Nusquam melius fui minore dispendio, Nigdym lie lepiej nie miał zá równieýże pieniądze. *Mącz* 289a; *RejZwierc* [121]v.

»rowny poczet« (4): nád wślemi możność małz/ ktorzy łnadz łą nie wrownem poczcie zamknieni ále práwie nápełnili wśytek okrąg łwiátá. *RejPs* 87; á zá męstwem wielkim cnych Rycérzów onych/ Stániłáwá Zamośckiego Stárofty Bełkiiego/ równy Poczet Polaków/ máło nie wżytkę Mośkwę ná łobie dżierzeli *OrzQuin* R2; *Prot* D2; *KochTarn* 74.

»rowny pożytek [= *dochód*]« (1): Ktory Pan zamożyłty/ tym nápráwić może miałto/ y ludzi zwabić do niego: położyć łumnę piniędzy zá rownym pożytkiem/ álbo dármó [...] ná Ratułz v Rádziec/ áby iemi vbośtwo hándlówáło *GostGosp* 142.

α. W funkcji rzeczownika: »rowne« (9) :

Zwrot: »na rownym przesta(wa)ć« (9): Fortunny czo ná rownym przełtawa. *RejWiz* 18 marg, 73v, Cc5v; pośłáá k niemu [*cesarzowa Irene ku Karolowi Wielkiemu*] pośły chcąc mu łpusćić koronę y łtolec Cełárski/ á ná rownieýzym przełtác. *BielKron* 168v; *RejPos* 247v; Gdyż náturá człowiecza ná rownym może przełtác by lie bogá bałá *RejZwierc* 111v, 101, 122, 158v.

b. O abstraktach i wielkościach niemierzalnych (25) : a my grzełłni niehcemy rowné a drugdy żádné krzywdy znolitz. *OpecŻyw* 48v; O rowneżby thu Pan łwe okazał miłterśtwo/ Aby iedno tu łtworzył tho zyemłkye łoterśtwo. Iżby wzgorę nie było nic miłternieýzego/ Mogłby názwác pártáczeń rzemieśniká tego. *RejWiz* 115, 56; á więłtzy nád zazdrość/ ludnemi Miáłty wzgárdzę: ón [ja] w równym łczęściu vrodzony *KochPieś* 54; A ty mé Książki łądziłz/ że w nich rym wżeteczny. Równac to wádá/ iż łye mé złotrzyły kárty/ A opánowály ie z krotochwilá żárty. *PudłFr* 23; *ActReg* 163; *KochFrag* 52; Naprzod y Páná Bogá twego/ y Święte iego/ rowną tą pośługá [tj. *modlitwą*] twoią vczćilz. *LatHar* +8; zdobądź łię ná rowne przynamniey nabożeńśtwo. *LatHar* 189, 125, 205, 230, 236, 351.

W przeciwstawieniach: »rowny ... wielki, wyższy« (2): Ale ták mądrzy o tym z dawná dżierzą/ iż lepszá rowná á iáwná nieprzyziáźn niźli wielká cícha á łkryta/ ktora bez óstrożności wiele ná potym záłzkodzić może. *RejZwierc* 147; zołstawmy [włósci] onym ktorzy cudzemi rękómá wżytko łpráwowác zwykli: á k temu wyżłzemi rzeczámı głowy łwe zábáwili/ niźli áby ná rownych przełtác y mogli y chćieli. *GostGospPon* 169.

Zwrot: »na rownej rzeczy przesta(wa)ć« [szyk *zmienny*] (2): mułiałby [*zakochany*] mniey pokázowác ognia/ niź go ma w łerczu/ á przełthawác ná rowney rzeczy *GórnDworz* Cc5; *GostGospPon* 169.

Wyrażenia: »rowna praca« (3): ták záłię onym/ ktore przyrodzenie hoynie nádáło/ rowná pracá to dáć może/ że ie nád ludzie wyłádzi *GórnDworz* D2v; łpráwiłes to/ áby przyjemne były rowne pokuty y prace moie *LatHar* 147, 240.

»rowna rzecz« (3): á o więłtze łię y rowne rzeczy w ćierpliwości S. y pokućie zá wielkie grzechy náfze/ nie kuśiemy *SkarŻyw* 32. Cf *Zwrot*.

Szereg: »większy i rowny« (1): *SkarŻyw* 32 *cf* »rowna rzecz«.

W przen (1) : błogóławiony to człowiek/ ktory zá rownym potem czołá/ álbo łercá łwego/ doftáie chlebá tego Anyelłkiego. *LatHar* 253.

a. *W funkcji rzeczownika*: »rowne« (3) :

Zwrot: »na rownym(-em) przesta(wa)ć« (3): On [Bóg] przedcze narownem przéstał Iedno chce aby mu duffał *RejKup* r6; *RejWiz* 121v *marg*, Dd.

5. *Prawdopodobnie*: *Miły, stanowiący powód do radości* (1) : bo then čás [młodość] iefth iáko wiofná/ wżytko łie około nas łmieie/ wżytko łie zda rowno *GórnDworz* H5v.

6. *Wyrażenia w różnych znaczeniach* (2) :

»rowny kąt« = *kąt prosty* (1): Orthogonus, Latine rectus angulus, Profty węgieł/ Równy nie vchodzący kąt ná łtronę. *Mącz* 270b.

[»o rowną rzecz, że ...« = *omal, o mało co*: á wielki lud zginął [w tej bitwie] z obu łtron: á zwłáłczá Tytułowych wiele czyłtych rycerzow pobito/ áorówná rzecz że łam niezginął *FlawHist* 91.]

»ziemia rowna« = *stały łąd, być może kontynent* (1): Continens – Ziemia rowná gdzie niemałz wiłpow, rownina. *Calep* 252b.

7. *n-loc Miejscowości* (3) :

a. »Rowne« = *miejscowość na Wołyniu* (2) : vderzyli [Litwini] ná oboz Lełthká czarnego/ ná mieyłcu gdzie zowá rowne. *BielKron* 365; Toz im drugi raz v Rownego łpráwił [Leszko Czarny]. Kłiężę Konradá przełádowcę łwego, Y z pomocniki krolá Węgiełkiego Pogromił *KlonKr* D3v.

b. »Rowno« = *miejscowość na Rusi* (1) :

Zestawienie w funkcji n-pers (1): a wáłfyliw sRowna ziemianynv wzietho yemv dwa człowieky *LibLeg* 10/59.

II. *Odnosi się do relacji między co najmniej dwoma obiektami; z elementem znaczeniowym wskazującym na porównywalność: identyczność lub rzadziej podobieństwo* (1249) :

1. *Jednakowy, taki sam lub bardzo podobny; dorównujący; aequalis* *PolAnt, Mącz, Modrz, Calep, Vulg, JanStat, Cn; similis* *Vulg, HistAl, PolAnt, Mącz, Calep, JanStat; par* *HistAl, Mącz, Modrz, Calep, JanStat, Cn; aequus* *Vulg, Mącz, Cn; compar, parilis* *Mącz, Calep, Cn; coaequalis* *Calep, Vulg; consimilis, homos, mutuus, unus* *Mącz; aequabilis, peraequus* *Cn* (1183) : Similitudinem ex vero effingere, Práwie yáko ma być rzecz niektórá tráfić/ to yełt/ rowną vczinić. *Mącz* 127d; Homos, latine similis vel unus Rowny/ yednáki. *Mącz* 157c, 239c, 276d, 278b, 393d [2 r.], 434c; Gleich fein. Rownym być. Aequare, Adaequare. *Calag* 248a; *Calep* 209a, 225b, [756]a.

rowny czemu (2): Istiusmodi et eiusmodi nomina indeclinabilia, Tákowe/ tym rowne. *Mącz* 175b, 159b.

Szereg: »rowny, (albo) takowy (a. taki)« (2): Aequalis idem quod similis, Równy/ Tákowy. *Mącz* 4c; Proximo, Prżibliżam [!] łie/ Málem równym álbo tákim bywam. *Mącz* 326a.

A. *Pod względem cech niemierzalnych* (870) : Zawżdy łie przyrodzenie rownym rzeczám raduie *BielŻyw* 141; *SarnStat* 967.

rowny komu, czemu (3): *Cf Zwrot, Jako ostatni człon...*

rowny komu [= *czemu czyjemu*] (1): Zazdrość roście w nas z cudzych dobr/ iákich ábo my lámi niemamy/ ábo mnieyíže mamy: á iefli im rowne/ tedy przedsię tych którym zayrzemy/ w tákíey czći y wadze być nierádzi widzimy/ w iákíey lámi ieftefmy. *ModrzBaz* 7.

Zwrot: »nie mieć sobie rownego« = *być jedynym w swoim rodzaju lub najlepszym* (2): Non habet secundum, Nie ma łobie rownego. *Mącz* 151b, 378a.

Wyrażenia: »rownego(-ej) kstałtu, formy« [w tym: *formy albo kstałtu* (1)] = *conformis* *Mącz* (2:1): *Parilis*, *Równy*/ *yednáki*/ *równego xtałtu*/ *yednákiy formy*. *Mącz* 278b, 134b.

»i też rowne rzeczy« = *itp.* (1): Et id genus alia, Y też rowne rzeczy. *Mącz* 143c.

Jako ostatni człón we współrzędnym połączeniu wieloczłonowym z odcieniem uogólniającym: »i insze tym rowne« = *itp.* (1): Ktoby gnał woły álbo wiozł fkory/ y iníže tym rowne z kroleśtwá/ á cłá by niedał: táki ma być karan winą iáko fkażcá rzeczy pófpolitey *UstPraw* Ev. *Cf* też »i też rowne rzeczy«.

α. *W funkcji rzeczownika* (1) :

W połączeniu niewspółrzednym dwóch użyć wyrazu „rowny” (1): *BielKron* 106v *cf* *Przysłowie*.

Przysłowie: A iż rownemu rowne lie podoba/ wywiodłá [uwolniona *Chlelia*] dzyeweczki wízytki ktore tám były z nią w więzyeniu y w zakłádzye. *BielKron* 106v.

a. *O ludziach (też antropomorfizowanych zwierzętach) i istotach nadprzyrodzonych* [w tym: *komu* (469), *czemu* (żywotne) (11), *czemu* (10)] (633) : Słufzećiem to ná mądrego/ Aby [...] Rowien głupim ludziom nie był. *BierEz* G4v; Ale wždy o tym myśliłá [liszka, tj. lis]/ Iákby iníszym rowná byłá *BierEz* H4, B2v, E4v, F3, H3v, N4, R4v; *OpecŻyw* 54v; uznał [Lucyfer] yz był nauyíszy nad anyoły/ podnyośl íyá wpychą/ chcąc bycz rowny temu który gy ftworzył *PatKaz II* 23; *PatKaz III* 98, 98v; *HistJóz* B2v; Zonę łobie z rownego stanu poymoy. *BielŻyw* 18; ktore [Gotów] póftronni ludzie Półowcami zwali, co lie wykłáda z [...] Mołkiewskiego łłowa iakoby Lupieżce á drapieźni, bowiem oni na on czas [...] rowni płom łowczym [tanquam canes venatici], pófthronne narody gabaiąc łupili. *MiechGlab* 35; Onac cześć kochanie rodzi, Ktora z miłości pochodzi, Jaka jest miedzy rownymi Przyjacioły powolnymi. *BierRozm* 18, 3, 13; Nie racz odwracać oblicza twego odemnie/ boć będę rowien tim ktorzy z łtępuią w głębokoć *WróbŻółt* 142/7, 49/21, tt3; *SeklKat* O4v, P, P3; [z listu Aleksandra do Dariusza:] Abowiem thy (iáko powiadałz) ieftes rowien łłóńcowi *HistAl* C5v, G7, I8v; *KromRozm II* q4v, r2v; Teraz to chcę pokázác/ iż Papyez nye tylko rowyen yeft drugim pátryárchom/ ále nád wísyłtkimi pátryárchami przełożon. *KromRozm III* M, M2v [2 r.]; *LibMal* 1554/189v; Książd [...] źle zrodzone potomstwo legitymuje, dziedzicem mi go rownem czyni *Diar* 35; Nyewítydliwa żoná płu rowna yeft *GliczKsiąż* P6, E3, F3v, P5; *LubPs* A6v, N2 marg, aa; *SeklPieś* 31; á tżynić íię zálię nawyíłszym nád wízyłtkimi ludzmi/ nic inízego nieieft/ iedno lie tżynić nawyíłszemu Bogu rownym? *KrowObr* 13; *RejWiz* 133; *OrzList* f2v; (nagł) Krolewny Polkie Anná s Kátáryzną. (–) ZMyliłbyś tu Paryłku/ komu iábłufzko dáć/ Bo ná rownych ołobach/ trudno to rozeznác. *RejZwierz* 49v; Nie opułczay łthárego przyaciela/ ábowiem nowy nie będzie mu rownym. *BibRadz Eccli* 9/12; *OrzRozm* P4v, R; *BielKron* 80, 165; *GrzegRóżn* K4; Mei loci atque ordinis homo, Mnie równy/ Mego stanu człowiek. *Mącz* 268a, 49d, 393d; *OrzQuin* K2v, Rv; *SarnUzn* F4v; Słuchay oto nędzniku [...] / Iżem ia rowny brát wálz/ rowny w kroleśtwie Páńłkim/ rownym w káżdym wćińnieniu álbo wdřęczeniu fwiátá tego. *RejAp* 10v, 10, 190v, Ff4; *GórńDworz* B8v, Kv, Mv, M7v, Q5v (8); *HistRzym* 3, 56v, 93 [2 r.]; Y

czo iefth Páweł ábo Piotr/ iedno rowni łudzy tego Páná ktoregófcie wy vwierzyl. *RejPos* 144v; V Páná włzytko rowne ofoby. *RejPos* 147 *marg*, 101, 148v; *KuczBKat* a2; *RejPosWstaw* [21³], [21³]v; á ná potym będziełz przyłączon wrądę moię/ z tymi ktorzy łą tobie rowni *BudBib* 4.*Esdr* 14/8, *Eccli* 9/12; *BudNT przedm* b6v, k. li8v, Kk3 [3 r.]; Hipomáxá Poety Krzys [tj. *Krzysztof Leśniowski*] rowien ofobie *PaprPan* E2; [król *Jagiello*] Pokrzył w łwym páńłtwie bárzo, bydłu rowne ludzye *PaprPan* Eev, P2v, Aa4; Ale kościoł Grecki nigdy Rzymłkiemu rowny nie był *SkarJedn* 160, 76, 77, 298; Ale źli/ ktorzy Bogá/ y wlytydu nie znáią/ [...] Równi plewóm/ które łye waláią przy źiemí *KochPs* 3, 189, 207; Poznay wnim [*Jezusie*] prawdziwą náturę ludzką/ y ciáło nie zniebá przyniešione/ ále z oneyże ziemie [...] y ze krwi nie pokalaney dziewice/ bez łprawy męłkíey vczynione/ tobie [...] rowne. *SkarŻyw* 2; Lucyper pierwłzy wynálełcá grzechu y odłtępnik rzekł: ia nic przypíłcá Bogu nie chcę/ ále rowny íemu będę *SkarŻyw* 258, 46; *StryjKron* 667; Owa krotko mowíąc/ X(ądz) K(anonik) wyłtáwia zá fundáment Bogá/ Bożego łyná przedwieczné⁸⁰/ Bogu oycu rownego/ ktory krzyżowány być nie mógł *CzechEp* 225, 216, 225, 241 [3 r.], 247; Szemráli Zydowie przeciwko niemu [*Jezusowi*] gniewáiąc łię/ iż Bogá zwał Oycem łwoim/ zádawáiąc mu to/ Bogu łię rownym czyníąc. *NiemObr* 104; Nie bądź mi hárdym/ choćías wielkim pánem/ Iam nie łtárołtą/ áni káłtellánem/ Ale gdy namniéy podwefełę łobie/ Siłá mam w głowie pánów równych tobie. *KochFr* 31; Przeto choć łrogo Szczęłcié łię łtobą Obchodźi/ łobą Nic nietrwóz: ále Trway rowien łkále *KochFr* 48, 79; *KlonŻal* B3v, D4v; *KochDz* 108; *KochMuza* 28; *WerKaz* 275; A kiedy równé towarzýłtwo šiędźie/ Prędká dobra myłł *KochPieł* 48; Widzę y łiebie gwiazdźie równym práwie/ Cny Włádyłłáwie. *KochPieł* 13; łłtałéł šię podobnym/ nam krom grzechu rownym/ Kryłte Krołu náłz. *ArtKanc* A14v, A11v, A19v, B20, H15; (*marg*) Swawola do czego prowadźi. (-) łyn będzie łciłá bydź rowny Oycu/ żoná mężowi/ chłop Pánu łwemu *GórnRozm* D4v, E4; Dopułł w máłczynéy łálce trwác dziełciéciu twemu/ Którym gárdząc rówien íełł człowiek łzalonému. *ZawJeft* 40; *ActReg* 30; *GostGosp* 26; Prožno złołny prácowáł/ Lecź/ ptáłznikowi rowien/ co łtáwiáiąc Šieci/ dłuęo pilnowáł/ A gniewem ołpywáiąc/ Do dom łię wrocił/ łiebie przeklináiąc. *GrabowSet* I3; Odłtápiłzli mnie/ wnet/ rowien lekkíemu Prochowi będę *GrabowSet* Tv, R4v; lecz oni ktorzy godni bęđá wieku onego y powłłtánia od vmárłych/ áni łię żeniá/ áni zá mąż idą y vmrzeć wíęcey nie mogą: bo łą rowni ániółom *WujNT Luc* 20/36; A iż włzytko zá iedno/ ná kogo łos pádnie: Choćby padł y z przyęody/ kiedy rowni łą łi ktore obieráią. *WujNT* 398; Apołtołowie nie włzyłcy rowni. *WujNT* 647 *marg*; tedyć Páwłowi nielża było/ iedno wyznác Syná być rownym Bogu *WujNT* 687, *przedm* 6 [2 r.], s. 132, 278 [2 r.], 319, *Ioann* 5/18 (34); tedy ón obwiniony/ ktory nie íełł łzłáchćicowi rowny/ íełłi łie záprzy/ iż mu nie złorzeczył/ włáfną przyłięęą oczyłci łie. *SarnStat* 238, 1187 [2 r.]; *KlonKr wstęę* A4v; *KmitaSpit* A4v; *SkarKaz* 84a [2 r.] 117a, 275a, 417a, 606b; *GosłCast* 6, 64; *SkarKazSej* 690a; Zdarz to miły Pan BOG tełz y tobie/ Był był rowien Oycewłkíey ofobie. *RybWit* C2v; VMyłł łtáteczny/ y w cnotách gruntowny Kto ma od Bogá/ żywie łwiętym rowny *SzarzRyt* C, D2; [Nie to íełł łmierć/ że przydźie Vmrzeć łmiertelnemu/ Ale kto dobrze vmrze/ rowiełł łzczęłłiwemu. *KmitaTreny* B4].

rowny kogo [= *komu*] (1): Kościołá łię tedy powłzechnego trzymáćie: á tym Báłwanom Lutheryłtom/ Káłwiniłtom/ Bezyłłtom/ Trydeíłto^m/ [...] y ínzym ich rownym báłámutom/ [...] mieyłcá w łercách/ y miełłcie wáłzym nie dawáćie. *ReszPrz* 110.

rowny czego [= *wobec czego*] (1): Położył [Bóg] mye w frogą cyemność myedzy vmárłemi/ Iákobych był rownym wycieczney śmierci społu z nimi *LubPs ee4v*.

rowny do kogo (3): Więc w tey ftáteczności fwey iże fkukła fwego/ Rowien do Schediułzá męznego Greckiego. *PaprPan C2, Z3v; GrabowSet D3v*.

rowny według kogo [= *wobec kogo*] (1): Ktoż Pány sumnieniem obciążył/ áby bliźnim iuz według Kryftulá rownym/ w miłości á fwobodách pánowáli? *PowodPr 20*.

rowny wedle (a. według) czego [= *pod względem czego*] [*zawsze o boskiej naturze Chrystusa*] (8): Ia y ocieć yednołmy to iest wedluk boftwa rowny ale nyfchy oicza wedluk człowieczeństwa. *SeklKat O4; RejAp 4, Ff; RejPos 326v; iż Kościół Boży wyznawa go [Jezusa] być iednym Bogiem z Oycem równym/ wedle Boftwá. BiałKat 118v; LatHar 374, WujNT 366, 620*.

rowny z strony czego (2): Lecz z strony boftwá iest [Jezus] rowien Oycu/ y tymże Bogiem z Oycem. *WujNT 121, 386*.

rowny komu [= *według kogo*] (1): Przekłádał pirwłzy moc winá/ iáko [...] człowiek po nim bywa wefoły/ przełpieczny/ smutku nie baczy/ káždy mu rowny/ nikogo nie boi/ káždemu prawdę rzecze *BielKron 115v*.

rowny czemu czyjemu [= *pod jakimś względem jak ktoś*] [*występujący w comparandum rzeczownik pełni w istocie funkcję tertium comparationis, przydawka dzierżawcza w zwykłej konstrukcji wchodziłaby w skład comparandum*] (3): iegli kto ma ługi swoim obyczáiom skáżonym rowne/ fnádnie wżyfcy zginá. *BielKron 9; RejPos 259; y drudzy Tureckiey pfoćie rowni/ żon wiele mieć fię nie wftydá. SkarKaz 351b*.

rowny czym (40): *RejKup b7v*; dziewczki moiey Práwem Polłkim godzien ten iest/ ktory rodem rownym mnie iest. *OrzRozm P2v, P3v, Tv, T2 [2 r.]; ORcháles wtory Krol Turecki/ fyn Otomanow/ pychá á smiáłością oycu rowny/ około morzá Ponckiego y Bityniey páńftwá swoie rozłzerzác poczáł. BielKron 239v; Ibo animis contra vel magnum praestet Achillem, Przecfię poydę smiele przeciw yemu by też dobrze meżnościá [!] Achillefowi rowien był/ álbo przewyżzał Achilefá. Mącz 419c; OrzQuin O3 [2 r.]; RejAp 190v; GórnDworz Y2, Y6; TItus Cefarz [...] iest we wżem podobien Lipłkiemu náłzemu/ Rowien mu iest y mełtwem rowien y zacnoćią/ Snadź Akurfiufowi rowien náłz mądroćią *PaprPan S2; Ktorzy w Rułkich Podolłkich tych cnych kráioch żywą/ [...] Káždy z gołá iest rowien siłá Sámfonowi. PaprPan Cc3, C3, Dv, N3v, V v, Y4, Z3v; ModrzBaz 67v; [niepobożni] Ołtrością zębów podobni wężowi/ Iádem byłtrému rowni pádálcowi. KochPs 204; SkarŻyw 178, 486; KochWz 138; Lefko Xiazie Sierackie/ bel Pan rowni tznota y mełtwem przodkom swoim. PaprUp B3v, C; Tá tedy bayká niech będzie zá náukę Senatorom wftzegác nie zdrády tych ktorzy potwarzámi tych náieżdzáią/ ktorým rowni cnotą być nie mogą *Phil R2; A nikt cnotą/ ni fercem mógl bydź rówien iemu. Táka mégo Hektorá twarz byłá [...] y fpráwá wżeláka. GórnTroas 35; GrabowSet R4v; siłá takich iest [ludzi w tureckiej niewoli]/ ácz wprawdzie ftanem podlełzy [od Ibraima]/ ále záprawdę fercem równi *OrzJan 37, 16; Nimphy piękne przechodziłf: á taką ślicznością Rownaś iest Mágnefowi/ krułzec ciągnácemu SapEpit B4, A4v. Cf »nie mieć sobie rownego«, »wszem rowny«.****

rowny ((po)społu) z kim (19): *RejKup b7v; LubPs ee4v; SarnUzn F7; Pátrz ábyś tego nie czynił [tj. nie padł przede mną na kolana].* Abowiem ia rowny ługá Páńłki połspołu y s tobą j z brácią

twoią *RejAp* 157v, 62, 159, 159v, 190; á będzie lie tobą opiekał Bog Ociec/ iżeś nánznáczon iest á odkupion krwią iedynego Syná iego/ z nim w Bołtwie rownego. *RejPos* 150v, 150v, 267v; *BiałKat* 118v; Porex zawníże z nim [z *Szaporowskim*] rowny we wízelákíey ípráwie *PaprPan* H, V v; á żeby doftáteczni przedájący imioná bogáte/ z vbogíemi/ ktorzy niemíeli co przedác/ byli rowni *SkarŻyw* 535; *CzechEp* 174; będzie [...] niewolnicá rowna z pánią íwoią [...] / y ten co kupił imíenie/ rowny z tym co przedał. *SkarKazSej* 673b. Cf »z sobą rowny«.

rowien z czym [= *czym*] (1): Rowíeneś z nią [sławq] v Grekow Leonídefowi/ Onemu á fławnemu w on čás Hetmánowi. *PaprPan* A3v.

rowny w czym [w tym: *in aliqua re* (1)] (117): *BierEz* H2v; yeft uybrana [*Maryja*] [...] bycz przebytkyem yego y mathką íyna yego [*Boga*] yemu wbołthwye rownemu *PatKaz II* 79v, 39v, 82v; *ZapWar* 1542 nr 2559; *KromRozm II* g; KToż yeft tobie o Boże náłz w możności ták rowny *LubPs* S5v, I3, N3v; *GroicPorz* ff3; *KrowObr* 15v; że Krol náłz Polłki/ wízytkie Krole Krześciíáńskie tákowym bogáctwem przechodzí/ y w tym íemu żaden [...] Krol rowny nie íeft. *OrzRozm* N2; *BielKron* 365v; człowiek z Ksíęstwá żaden człowiekowi w Królełtwie będącemu/ ni w czym równy nie íeft/ áni być rowíen íemu może *OrzQuin* Q3v, E3, Q3v; *RejAp* 42v; Iuż w.m. tę dworną pánią wyftaw/ íáko naylepiey vmíesz/ bo to/ áni páná Kriłkiego/ áni páná Myłzkowskiego [...] nie obrázi/ íelli íá w.m. w dołkonáłości rowną wczyníłz dworzáninowi. *GórnDworz* V2v, Z6v; *RejPos* 141v, 149v, 150, 150v [2 r.], 228; *BiałKat* 86v; *RejZwierc* 46v; A Bískupi zásię żeby nie pánowáli nád kápłany: [...] pámiętáiąc ná to: że im kápłani w wielu rzeczách íá rowni. *WujJud* 155, 128; Abowíem wízyfcy [*biskupi i starsi*] íie ználi być íługámi Páná íednego/ we wízyfthkim onym/ wrzędzye im włożonym/ rownemi. *RejPosRozpr* c3, cv; *BudBib* II 73c marg; ALkanus on s Tráciey [...] Rowíen Tefárowłkiemu w íwoich ípráwach zawnídy *PaprPan* L3v; Aczći drudzy [*bracia Trojecy*] íák ílyfzē nie oratorowie/ Ale Chorobułowi rowni íá w rozmowie. *PaprPan* O3, D2v, H, H3, L, Q3v (10); *SkarJedn* 66; Íákobyfmy niechćieli mieć tych ktorzyby przodkom náłzym wcnotách rowni byli? *SkarŻyw* A3v, 25, 206, 458; *CzechEp* 282; że nie ma w czym dáć przygány íście y náłz ítan Duchowny/ bo íeft bárzo íuż y ítanu świeckíemu w íwoim opíłtwie rowny. *WerGośc* 260, 215; *ArtKanc* B11v, I6; *PaprUp* F2v; *OrzJan* 99; *LatHar* 452; íż Máciey y Bárłábás ták rowni byli w íwíátobliwóści y w náuce/ że ludzkím rozłádkiem roftrzygniono być nie mogłó/ ktorzyby z nich był godnieyfzy. *WujNT* 398, 278, 387; á potym przyfíeże íámotrzeć rzeczony pozwány ná Rocéch blítko przyfílych z drugíemi dwíemá równémi íobie w ítanie *SarnStat* 825; tákowy [*szlachcic*] z piąćią íwíádków *in genere* íobie równych/ odwíéżdż íie ma *SarnStat* 1172, 465, 581, 702, 1171; POpiel potomká, tez rownego w onych Złóściách zoftáwíł, íobie przyrodzonych. *KlonKr* B2v, *wstęp* A2; *KmítaSpit* B4; y Ociec z niebá Synem go íwoim íobie w náturze rownym názwáł. *SkarKaz* 514a, 485a, 607b; Będzíełz miála Máłżonká/ rownego w íwym ítanie *PaxLiz* C3v; *SkarKazSej* 690a, 699b; TV on napiękníeyfzy kwíát pánieńłkiey młodości/ Ktoremu y Helená/ y íámá w piękności Wenus rowna nie byłá/ leży pochowány *SzarzRyt* D2. Cf »nie mieć sobie rownego«, »we wszem rowny«.

W konstrukcjach wskazujących na to, że ktoś jest jedyny w swoim rodzaju lub reprezentuje najwyższy stopień pod względem jakiejś cechy [w tym: o Bogu i Jezusie (34)] (72): O ptaku ze wízech wyborny/ Nie íeft tobie w íwiećie rowny. *BierEz* S4, P; íjż rowné w człowieczym plemíeniu íey niebyłó aníj będzie.

OpecŻyw 181v; *PatKaz II* 82v; *PatKaz III* 117; zaż mogę naleftz mędrfżezgo a tobie rownego *HistJóz* B2v; Nie ieft żaden miedzy bogi tobie rowień miły panie/ (*koment*) w moci, w mądrofci y w dobroci (-) *WróbŻołt* 85/8, 34/10, L6v, 70/19, Y4v, 82/2, 88/7, 9; *RejPs* 52v; A któż rownym tobye tu kyedy być może. *LubPs* Q3v; Bo któż Pánu rowien będzyc nąd obłoki wżytkiem *LubPs* T5v, S5v, T2, T5v; *KrowObr* 112v; To ieft táki Philozoph że mu rownych máło *RejWiz* 43; yż żaden niebył rowien thobie z Krolow przefłlych przez wślytkie dni minęłe. *Leop* 3.Reg 3/13, 2.Par 1/12, 2.Esdr 13/26; *OrzRozm* N2; Bog [wg *Zoroastresa*] [...] ieft wieczny ná niebie/ nigdy fie nie rodził/ łobie rowny y podobny *BielKron* 8, 76v; *Prot* B3; *RejPos* 149v; *BiałKat* 31; Albo také on pocżciwy á mądry krol Sálomon [...] / kthoremu w rozumie áni w bogáctwie fwiáth rownego nie miał áni będzie miał/ á wżdy fie był dał zwieść niewiaftkam *RejZwierc* 46v; *RejPosRozpr* cv; Zaden też nie był rownym [*talis ... qualis*] ná świece Enochowi/ ktoryby był wzięt z ziemie ná wyfokości. *BudBib Eccli* 49/16, *Eccli* 44/19, 49/17; *HistHel* B; *PaprPan* R; wżechmocny boże/ Tobie świat nic równého podać nie może *KochPs* 114, 49, 129; CO może być więtfzego nąd Piotrá? co Páwłowi rownego? *SkarŻyw* 595, 241, 537; ktoby [...] chcąc z Bogá oycá czynić fyná zmyślonego/ niewiem áby w niezbożności fwey mógł łobie náleść rownego. *CzechEp* 282; *NiemObr* 61; *GrabowSet* P2v; *LatHar* 452; *CzahTr* C3; *PudłDydo* Bv. Cf »rownej drużyny nie mieć«, »nie mieć sobie rownego«.

W połączeniach szeregowych (3): iż on [*ksiądz kanonik*] fundámentem zákłáda fyná Bożego Bogá/ y przedwiecznego y fpoliftnego y Bogu oycu we wżem rowne⁸⁰ *CzechEp* 230, 176, 225.

W przeciwstawieniach: »rowny ... nierowny (7), różny« (8): *ZapWar* 1509 nr 2051, 1542 nr 2559; Linia poboczna ieft też dwoiáka/ iedná ieft rownych Perfon w ftopniach/ á druga nierownych. *GroicPorz* ff3; *OrzQuin* O3; iż áczkolwiek Apoftołowie w mocy duchowney odpulfzczánia grzechow/ byli rowni: ále wczynieniu rządu/ y w przełożeníctwie nie rowni. *SkarJedn* 66, *SarnStat* 581, 824; A rząd nie ná tym ieft/ gdy wżyfcy rowni y iednacy: ále gdy od siebie mieyfcy różni/ á ieden drugie^{mv} podlega. *SkarKazSej* 690b.

Zwroty: »rownej drużyny nie mieć« = *nie mieć nikogo równego sobie* (1): tak theż on od ktorego wżytki rzeczy pocżątek maia/ chćiał [...] żadney rownej drużyny z łobą nie mieć. *KłosAlg* Av.

»nie mieć sobie rownego, rownym; nie masz [*komu*] rownego« [*w tym: w czym* (5), *czym* (1)] = *ktoś jest jedyny w swoim rodzaju lub najlepszy pod jakimś względem; non est similis Vulg* [*szyk zmienny*] (12:1;8): Pan bog dał mądrość wufciech moich/ gdyż niemálfh mnie rownego powślytkiej *żyemi*. *March*¹ A3; Szczuká będąc w rzece iedney/ A nie máiac łobie rowney: Wżytkim rybom pánowála *BierEz* R4v; *OpecŻyw* 2v; *HistJóz* D2v; *March*³ T8v; *RejPs* 51; *LubPs* gg5v; *KrowObr* 176v, 217v, 218 [2 r.]; *Leop Iob* 38 arg, *Ps* 85/8; [*Aleksander Wielki*] máło álbo nigdy krolá rownego łobie ná fwiecie nie miał/ také w fprawach Rycerfkich/ w obyczáioch/ y w mierności. *BielKron* 122, 260; *quo neque industrior de iuventute erat arte gymnastica*, Który gdy był młodym/ nie miał łobie rownego fzermierzá/ Gońcá/ zápáfniká/ álbo vtaczniká. *Mqcz* [169]b; cóż ich kolwiek ná świece w Kśięftwách głównych ludzi ieft/ żadného z nich niemálfz Polakowi/ który fye w Króleftwie vrodził/ niczym równého/ áni ftanem/ áni rodem/ áni Herbem *OrzQuin* P3; *CzechRozm* 104v; O Pánie/ który niemálfz nic równého łobie/ [...] *KochPs* 71, 59; *CzechEp* 272.

»sobie nie chcieć, nie kłaść rownego« = *uważać się za najlepszego (1:1)*: Chroń się człowiekاً mocnego/ Boć łobie niechce rownego *BierEz* M2v; *PaprPan* E.

Wyrażenia: »sobie, z sobą, między sobą rowny (a. rowni)« [*w tym: w funkcji zwrotnej (73), w funkcji wzajemnej (33)*] = *sui par a. similis Vulg, Modrz, JanStat; sibi aequalis a. par a. simils JanStat* [szyk 75:31] (103:2:1): Iakom ya nyezabył slyachathnego yana [...] ssamowtor ssobierownem slyachathnem yanem krawczoviczem *ZapWar* 1519 nr 2213, 1509 nr 2025, 1523 nr 2155, 1542 nr 2559; Chcełz mię łobie mieć rownego/ Zdraycą domu Páná mego. *BierEz* Nv, I; *BierRozm* 7; *KłosAlg* Av; *RejJóz* F2, K5; A u nas w Polsce wszyscyśmy sobie rowni *DiarDop* 111; *GliczKsiąż* Q2; A więc iefztze będziełz Papiieżá názywał przyiácielem y flugą Bożym/ gdyż Papiież Bogá łobie rownym tzyni? *KrowObr* 9; ták Iákub/ iáko y inšzy Apoštołowie byli między łobą rowni *KrowObr* 15v, 15v, 16; Szaleni włyficy rowni łobie *RejWiz* 36 marg, Dd2v; *Leop Eccle* 13/20; thedy pozwány ma być karan winą/ á to od káždego pomocniká łobie rownego trzemá grzywnomá/ á nie od rownego wiárdunkiem *UstPraw* H3v, B2, H2; á gdyż ták Kápłan iáko y Krol od Páná Bogá łą ludźiom dáni/ niemogą być rowni łobie *OrzRozm* D3v; *BielKron* 8, 234; *OrzQuin* O3 [2 r.], Q4; *SarnUzn* H4; Ia oczy tve wyjmę z głowy krom boleści/ [...] á gdy lepák będziełz žádał/ włożę ie zálie w głowę twą krom boleści/ á wczyniżli ty tákież/ będziewá łobie rowná *HistRzym* 95, 96; *RejPos* 141v, 227v, 253v, [254]; *RejZwierc* 32; *WujJud* 123v, 157; *BiałKaz* Fv, F2; *CzechRozm* 208; Snadź on Krol Nefelio s tym náłzym Bobolą/ Rowni s łobą *PaprPan* R3, D2v; Wątłość przyrodzenia/ wychowanie/ bieg żywotá/ [...] ná oštátek śmierć lámá/ czyni nas włyfítki łobie rownymi [*pares nos facit omnes*]. *ModrzBaz* 57, 56v, 67v; *SkarJedn* 160 [2 r.], 204, 296; *KochOdpr* Cv; [*Tollus*] wziąwłzy zá żonę Nerę nieiáką w obyczáiach cnot Chrześciáńłkich łobie rowną/ wczíwiy żywot wiodł. *SkarŻyw* 458, 206, 352, 456; *CzechEp* 100 [2 r.], 178, 179, 196, 282, 366; *KochDz* 108; *KochWz* 138; *ArtKanc* B11v; szkarada odsobie rownego brata rana *ActReg* 30; *OrzJan* 16; *LatHar* 485, 678; *WujNT* 324, 387, 649; *SarnStat* 189, 465, 581, 604, 618 (13); *GrabPospR* N2; *SkarKaz* 485a, 513b; Przetoż hárdóść iefť wielka y głupłtwo/ gdy łię włyficy rownemi łobie czynią. *SkarKazSej* 676a; *KlonWor* 58. *Cf Zwroty*.

»we wszem (a. wszy(s)tki(e)m), na wszem (a. wszystkim), wszem rowny« [szyk 38:7] (37:6:2): Chriřtus Iefus iefť [...] rowny wewłzem Bogu oyczu *SeklKat* C2v; *KromRozm II* y; *KrowObr* 144v; *OrzQuin* Q4; *GórnDworz* V3v, Dd6; Abowiem miał być rowny [*Jezus*] bráciey we włyfítkim. *RejPos* 91v; A wiedz y o rozumie [*u Leskiego*] iefť y męłtwo ktemu/ Phocion Atenieńłki włzem rowny náłzemu. *PaprPan* Pv, Cv, C2, G3; znácznie dwu łobie rownych Pánow y Bogow dowodźi [*ksiądz kanonik*]/ [...] wywodząc to y okázuiąc: [...] iż lyn rowny iefť Bogu oycu ná włyfítkim *CzechEp* 178, 176, 218, 224 [2 r.], 225 [2 r.], 230 [2 r.] (21); Ten iefť Polłkim Sophoklesem/ ten iefť Cállimáchem/ Eurypidowi podobien y włzem rownym Láchem. *KlonŻal* B4; iefťem Szłáchćicem vrodzonem/ y rownem we włyfítkiem tobie. *GórnRozm* E4; ale ten zacni Dom [*tj. Zborowscy*] [...] nawłzem łie wam rownemi włprawach rzetzi połpolitey litza *PaprUp* F2v; *LatHar* 32, 485, 678; *WujNT* 324, 649, 753; DŻiękuię tobie [...] Duchu Święty Boże prawdźiwy/ Oycu y Synowi we włyfítkim rowny *SiebRozmyśl* E3v; *SkarKaz* 275a; A gdyby Teraz iáki wielki pan do Lwowá przyiáchał, Tobie przedsię łzláchćicem rownym we włzym będąc, [...] *CiekPotr* 37; *SapEpit* B.

Szeregi: »rowny i (a) jeden (a. jedyny)« [szyk 2:1] (3): *CzechEp* 244; CHwałá tobie Troyco święta/ rowne á iedyne Bořtvo *LatHar* 369; ktora iego [Boga] náturá iz ieft wřzytká w Synie/ y onę przedwiecznym rodzeniem nań wlewa/ przeto rownym mu ieft y iednym z nim Bogiem. *SkarKaz* 118a.

»rowny i (a) jednaki« [szyk 2:1] (3): Abowyemći nic nyemálfz lepřfego yedno kyedy dwoye yednákich á łoby rownych/ gdy w rowni wřlythko dobre przebywa/ á w nierowni nyezgodá. *GliczKsiąř* Q2; Bo gdyż porządek tám nie ieft/ gdzie wřzyfcy rowni y iednácy fá *SkarJedn* 74; *SkarKazSej* 690b.

»rowny i nierowny« (2): IEřli kto będzie pozwan z pomocniki/ á on pozwány [...] nie rzecze/ iz pomocników nie zářtępuię mnie równych y nierównych [*similes et indissimiles JanStat* 642]: [...] tedy [...] *SarnStat* 581 [*idem*] 823. [*Ponadto w przeciwstawieniu 7 r.*]

»rowny albo niřszy« (1): By to co dzieřięć rownych łobie pořtanowi/ ieden/ imře rowny/ ábo iefřcze niřřzy/ rozpáráć miał řwiáby nigdy rřądu niemiał. *SkarJedn* 296.

»albo rowny albo i podleřzy« (1): Ledwie kto ieft ábo rowny nam ábo y podleřzy [*vel parium vel inferiorum*]/ ktoryby fię niegniewáł gdy do niego mowią iáko do iednego. *ModrzBaz* 59v.

»rowny i (ani) podobny« [szyk 6:1] (7): Wewřzyřtkim iefřh [řw. *Franciszek*] podobny y rowny Pánu Kryřtułowi Synowi Bořemu. *KrowObr* 144v; *BielKron* 8; *RejPos* 149v; *BialKaz* Fv; *CzechEp* 272; Bog Oćiec/ iáko włány Oćiec/ dał Synowi řywot tenře ktory řam ma: [...] vrodziwřzy go ná wřzem rownego y podobnego łobie przede wřzemi wieki. *WujNT* 324, 753.

»albo rowny albo przewyřszający« (1): drugim zayřřá/ ktore ábo łobie rownemi ábo řiebie przewyřřzáiacemi [*vel pares vel superiores*] być rozumieią. *ModrzBaz* 56v.

»rowny albo przyrownan« (1): Nycz tobye pany yeř rownego albo przyrownano *PatKaz III* 117.

»spolist(n)y (a. spolistny) i (albo) rowny« [szyk 23:1] (24): my řadnego inřzego řyná Bořego wedłóg piřmá ř. nieznamy: ktoryby był řpoliřny y Bogu oycu we wřzem rowny *CzechEp* 218; Fuⁿdáment řwoy [*ksiądz kanonik*] wřzytek ná tym Ieřuřie Chriřtuřie Bogu z Bogá przedwiecznym/ Bogu oycu řpoliřnym y we wřzem rownym zákláda *CzechEp* 224; *gdy przyřřło do řmierci, ře řyn Bořy on spolistny y rowny Bog nic nie ćierpiał*, [...] tedyć fię tym řpołobem dwa pokázuia á nie ieden. *CzechEp* 245, 174, 224, 225 [3 r.], 230, 231 [2 r.] (22); *Czyniać fię rownym Bogu* [*Ioann* 5/19].) Oto iáłne mieyřce przeciw Arianom/ iz Pan Chriřtus ieft Bogu Oycu rowny y řpoliřny *WujNT* 323, 753 *marg.* [*Ponadto w połáczeniach szeregowych 3 r.*]

»rowny ani wtory« (1): bo iřćie nie wiedziała [*Maryja*]/ iřř bořá matká byřz miała/ a iuř panieřstwo řweé bogu pořlubila/ a wty^m wćinku niemiała łobie równé/ anij po łobie wtoreé *Opecřzyw* 2v.

Jako ostatni człon we wřpóřřędnym połáczeniu dwu- lub wieloczłonowym z odcieniem uogólniającym: »i (inřzy a. drudzy) im (a. ich) rowni« = *i im podobni* (3): Ustrina, Locus in quo metalla candescunt, ut laborentur, Mieyřce zwłářczá gdzie kowale y ym równi rzemieřnici řelazá y ynřze kurlřce rořpaláya *Mqcz* 509a; *ReszPrz* 110; Owo zgołá miánuia *Kroniki* naypierwřze herřty/ nieiákiego Iákubá Melřtyńřkiego woytá z miáłtá Brzeřiny/ Piotrá Zatorřkiego mieřczániná Krakowřkiedo [!]/ y drugich im we wřzyřtkim łotrořtwie rownych *WerGoř* 215.

W przem (2) : PAni wżech złości [tj. *pycho*]/ rowna do mąciere/ Bogu przeciwna/ człowieku
fzkodliwa *GrabowSet D3v*; Nie zrownaiąc frogością y leśni żwirzowie/ Nie naydziełz iuż rownego
vporney łwey głowie. *PudłDydo Bv*.

Przem (1) : Chciała [Narew] być rowna w rodziu w vrodzie/ Wándálkicy wodzie [tj. *Wiśle*].
KlonFlis G4.

α. *W funkcji rzeczownika (111)* :

αα. »rowny« (103) : *ZapWar 1503 nr 1950*; *BielŻyw 122*; Bo każdy rad wiecz rownemu Dobry
sdozym a zły złemu *RejKup y2v, cc2*; *RejZwierz 58*; *KwiatKsiąż N2*; Otofz iefli w łprawách Bołkich
będzię miał w mocy łobie rownego. Będzię ten iemu rowny drugim Bogiem. *BiałKaz Fv*; komu tu
przyłtoyniey wierzyć: tobieni z tobie rownymi/ rzecz przeciwną łowu Bożemu/ mowiacemu? czyli
Piłarzowi temu wyroki Boże opifuiacemu? *CzechRozm 54*; *PaprPan Dd2*; Z takich dziwnych łpraw
Bożych Kápłan święty [...] zawnždy był pokornieyłszy/ y káždemu łtárszemu poddány y połłufzny. á
z rownymi napodleyłzymię [!] być znał. *SkarŻyw 527*; My niehcemy bydź w tey niewoli/ żeby
rowny mnie/ kárác mię miał *GórnRozm Av*.

rowny w czym (3): TO też zá krotofilę/ zacni poczytáią/ Gdy rowni w obyczáioch/ połpołu bywáią.
RejZwierz 134v; *GórnDworz M2v*. Cf »w rodzaju rowny«.

W połączeniach szeregowych (2): Ktemu też trzeba páchołétá vczyć/ [...] iáko łię máią przeciw
zacnieyłzym łtawić/ iáko przeciw podleyłzym/ przeciw łobie rownym *ModrzBaz 11, 64*.

W połączeniu niewspórzędnym dwóch użyć wyrazu „rowny” (39): Iż Kryłtus náprzećiwko mnie/
niema żadney zwierzchności/ iáko rowny ná przećiwko łobie rownemu. *KrowObr 8*; *OrzRozm I4v*
[2 r.]; Rownemu z rownym ożenie nielepłze. *RejZwierc A5v, 31v* [2 r.]; Lecz nie zawnłze wietłszy
mnieyłzego połyłá: ále częłtokróć y rowny rownego/ y mnieyłzy wietłzego. *WujNT 428*; *SarnStat*
449 [2 r.], 643 [2 r.]. Cf *Przysłowia*.

W przeciwstawieniach: »rowny ... nierowny (3), wyłszy« (4): Ia ko ya nyesbył gwalthem przesz
szyna szwoyego yana slachathnego szelygy any zasłthapyl drogy szamothrzecz szyenem szobye
rownem a drugyem nyerownem *ZapWar 1509 nr 2068, 1510 nr 2062, 1513 nr 2127*; Vpadł [Rzym]
prze dwu niezgody/ iedno że rónného Ieden ciérpić nie vmiał/ á drugi wyłłzého. *KochZg A2v*.

W porównaniu (1): Siedził łobie przekwintuiąc Z Bogiem/ by zrownym żártuiąc. *MWilkHist E2v*.

Przysłowia: A kto chce bytu dobrego/ Pátrż łobie rowny rownego. *BierEz Pv, I2* [2 r.].

RejJóz O2v [2 r.]; Rowny łie z rownym wełeli. *RejWiz 64 marg, 64v* [2 r.], *Dd2* [2 r.]; A rownemu
więc z rownym/ [...] Smácznieyłze towarzyłtwo/ y káżde wełele. *RejZwierz 41*.

Ale łtára przypowieść/ iż rowny rownego/ Zawnždy bárzo rad widzi/ do łpołku łwoiego. *RejWiz*
156v; Simile gaudet simili, Rowny łie s rownym zgodzi *Mącz 142d*.

Bo wiecz bywa dobra radą Rownemu zrownem biełyadą *RejKup cc8*; Cascus cascam ducit,
Proverb. Rowny s rownym łie towarziłzi. *Mącz 39d*; *KochCz A2v* [2 r.].

A iż rownemu rowne łie podoba/ [...] *BielKron 106v*.

Wyrażenia: »w rodzaju rowny« (1): yakom ya (nyewszal) nyenayechawszy szamo trzecz w rodzayu
rownemy naymyenye dzyedzyczne glasouo dodomu yego *ZapWar 1531 nr 2539*.

»sobie, siebie rowny« [szyk 39:3] (41:1): ysze szlyachathny voczyech szregul przyyal nadom mąsza mego do regul szamothrzecz szobyte rownemy *ZapWar 1505 nr 1994*; Iaco ia [...] szamopiath se dvema sobie rownema nie wszial slachathnemv Maczieiovi zdzivraczov volv plovego w domv iego *ZapWar 1517 nr 2238*; Ishem ya nyeyayechal nadom thego tho slyachathnego Marczyzna zamoczwarth shetrzema shobyte Rovnema *ZapWar 1521 nr 2270*; Iakom ya nyepryschethl na dom slyachathnego Stanyslawa chrzanowskyego ziednem sobyte rownem *ZapWar 1526 nr 2346, 1502 nr 1906, 1503 nr 1943, 1951, 1505 nr 2008, 2050 (22)*; *LibLeg 6/115v, 11/158v*; Targnałes fie na moy ftan człowieka prawego Czo mi fie nie ftawało od łobie rownego *RejFóz H*; acz się zdobywamy na wymowki, ktoremi byśmy niewinność swą okazowali, ale to nic nie pomoże, bo wnet ukazują nam [...] krzywdy, ktore mają tak od panow jako i od siebie rownych *DiarDop 106*; przyftoynyey to yeft áby człowyeek koždy ftárał fie o łobyte rownego *GliczKsiąż N7, I4; KrowObr 8*; Záchowayze też práwo y łobie rownemu/ Nie tylko powinnemu/ ále y opcemu. *RejWiz 187v, 187v marg, 192, Ddv; GórnDworz M2v; RejZwierc 189v; BiałKaz Fv*; Bo nic fię niezda w Rzeczypospolitey wolney być niesłufzniefzego/ iáko to/ że ieden ktokolwiek áż do fwey śmierci wolnie pánuie/ á iárzmo ná fzyie rownych łobie [aequalium suorum] wkłáda/ nieboiác fię fam dozoru *ModrzBaz 44v, 11; GórnRozm F3v; SarnStat 616, 627; GrabPospR K3v*.

»swoj rowny« = *sui par Modrz, JanStat (5)*: á dołozne piłania [...] / ktore [...] człowiekowi/ iákoby fie przeciw drugiemu fwemu rownie^{mv} záchowác y fnim fie obchodzić miał/ drogę fcielą á okázuią. *GliczKsiąż A2v*; Par ingenium nactus, Tráfił ná fwego rónnego. *Mącz 276c; ModrzBaz 64*; Náfz przypadek niezczęśliwy Sąsiad widząc zazdrościwy/ Oczy pásie/ dużę cíelzy/ Sobie/ y zfwym rownym śmiefzy. *KochPs 119; SarnStat 519*; [a snadź cięży to, cierpiąc od swego rónnego niewola, niestucież, i pośmiejch, biedaż nam cierpieć! *DudEpist 1576 V 278*].

Szereg: »rowny i (abo) nierowny« (2): *ZapWar 1532 nr 2414*; o towarzyftwie miedzy rownemi/ ábo máło czo nierownemi mowić przydzie *GórnDworz L5v*. [Ponadto w przeciwstawieniach 3 r.]

Gra słów [na zasadzie odwołania do podstawowych znaczeń przymiotników „rowny” i „krzyw”] (1): Bo ten kto mu [Janowi Osmolskiemu] da pokoy/ minie też káždego. Ale gdy mu w nos dmuchnie/ bárzo więc rad draśnie/ Y przed tym wierz mi rowny/ kiedy mu krzyw wrzaśnie. *RejZwierz 84*.

ββ. »rowna« (8) : Dla tego tedy przyftoi to oycowi/ áby gdyby fyná z żoną oddác chcyał/ rowney onemu ífukał. *GliczKsiąż P5*.

W konstrukcji wskazującej na to, że ktoś jest jedyny w swoim rodzaju, najlepszy (1): Kfztałcie pánienn/ wdow/ męfzczyzn/ y bezrowney żono/ Dżiwno nam/ iżeć vmrzeć kiedy dopuřczono. *SzarzRyt D*.

W przeciwstawieniu: »rowna ... nierowna« (1): DAwna y ftára przypowyesc wtey myerze yeft tákyemu káždemu/ kthory fie yedno chce ożenić/ áby łobyte rowną poyał/ á nyerowney áby nigdy żony nye nábywał. *GliczKsiąż P4v*.

Wyrażenia: »sobie rowna« [szyk 4:1] (5): Plutárchus gdy o tym piłfe rádzi ták/ áby koždy łobyte rowną poymował *GliczKsiąż P5*; Yefli fie chcelz ożenić łobyte fie rowną ożeń. *GliczKsiąż Q2, P4v, Q2 [2 r.]*.

»swa rowna« (1): marya panna praczouala fyą o touarzyfzky fwe [...] by thefch ktora fnych fzwadlyuą pyfchną ku fwey rowney nyebyla *PatKaz III 149v*.

b. O zwierzętach [w tym: czemu (żywotne) (5)] (7) : Ten [Ligurgus] kazał vchowác dwoie chárciąg rownych. *RejZwierz* 28; Zęby twoie/ iáko łtádo rownych (owiec)/ ktore wyfzły z kąpieli *BudBib Cant* 4/2.

Fraza: »[nad co, czemu] rowny nie był naleziony« = *jest najlepszy ze wszystkich* (1): Ony [Amazonki] rozmyłliwfy fie posłály mu [Aleksandrowi] dziefięc zrzebiąt [...] nád kthore tym rowne nie były nálezione [quorum similes non reperiebantur] *HistAl* H3v.

Wyrażenie: »sobie rowny« (1): Ptałzkowie łączą fię z łobie rownemi [simili sibi] *BibRadz Eccli* 27/9.

Jako ostatni człón we współrzędnym połączeniu dwu- lub wieloczłónowym z odcieniem uogólniającym: »i (też insze) tym (a. im) rowne« = *itp.* (2): Caseale, Stáynia końska/ y też ynřzich zwierzád [!] ym równych. *Mącz* 39d; Hinnulus, Młody yelonek. Młoda liarnká. Młody Siarnek. Item młody konik/ to yeft zrzebiątko y tym rowne. *Mącz* 156b.

a. W funkcji rzeczownika (1) :

Wyrażenie: »sobie rowny« (1): Wífelkie zwierzę miłuię łobie rownego. *March*³ V6v.

c. O rzeczach konkretnych [w tym: komu, czemu (21)] (26) : Oddał iey [królowej Sabie] tákież Sálomon rownemi dáry *BielKron* 78; chleb był z drzewá obyczáiem pieczony rowny Palmowemu *BielKron* 446, 443; *Mącz* 143b; bo ci wřzyłcy [odszczepińcy] o lákramencie nic nie dzyerzą/ iedno że ieft pópolithemu chlebowi rowny. *RejPosWiecz*³ 99; NA wřzytkim Pátrycému ten obraz ieft rowny/ Chyba to/ że ten milczy/ á owo wymowny. *KochFr* 61; vkaż łwé oczy Gwiazdom równé/ które prędki krąg niebá toczy. *KochFr* 106; Ich [nieb] vbior/ z gwiazd błýřzczących/ Ze rowne łąkom/ gdy kwiát zdoibi one *GrabowSet* E2v; *JanNKarKoch* E3v; *WitosłLut* A3, A4.

rowny czym (2): *OpecŻyw* 160v; Ferrei coloris atque duritiei Marmor, Mármor rowny fárby y twárdością żelázu. *Mącz* 124d.

rowny komu [= czemu czyjemu] [występujący w comparandum rzeczownik pełniłby w zwykłej konstrukcji funkcję przydawki dzierżawczej] (2): odjowiedział [.] Socrates [na zaproszenie króla Archelausa], niehcę kniemu przeto [i]dz, abych od niego dary wziął, bowiem mu rownych oddać nie mogę *BielŻyw* 49; A Tęcza zaś przyniosła wieść pięknej Helenie, Twarz Helikaonowej mając równą żenie *KochMon* 23.

W konstrukcjach wskazujących na to, że coś jest jedyne w swoim rodzaju lub najlepsze (3): KRzyżu wierny ij wyborny łamo drzewo łłlachtetné/ w żádnym^m łefie tobie nieieft/ kwiatem/ owoce^m równé. *OpecŻyw* 160v. *Cf Fraza.*

Fraza: »rownego nie masz, świat nie miał« (1:1): Tám też był Krol Ptolomeus Filádefus záłożył bibliotekę/ iż iey rowney świat nie miał *BielKron* 270v; *BudNT* b6.

Wyrażenie: »we wszytkim rowny« (1): Iáko figurá ná liście wyráżona [...] [jest] iáko pieczęć od ktorey ieft wyráżoná/ ktorey ieft we wřzytkim rowna y podobna *WujNT* 753.

Szeregi: »rowny a jednaki« (1): Concolor, Rowney á yednákiey fárby. *Mącz* 60c.

»rowny i (abo) podobny« [szyk 1:1] (2): Boć y grzełznicy grzełznikom pożyczáią/ áby zá rowno odebráli: to ieft áby im podobne ábo rowne oddáli dobrodzieyftwo *WujNT* 218, 753.

Jako ostatni człón we współrzędnym połączeniu dwu- lub wieloczłónowym z odcieniem uogólniającym: »i (insze a. drugie) im (a. jemu, a. tym) rowne« = *itp.* (6): Też od koł/ mifek/ kopániek/ y im rowne

ma być targowe brano *UstPraw* Ev; Ale iż są indzye drzewá kósztowne/ iáko iest Cis y iemu rowne/ są theż mieycá niektore ná ktorých málo drzewá *UstPraw* E4v; Delubrum, Bálwan/ obras też kościół Bałwochwálski gdzie ręce/ nogi/ twarz/ chomąta/ vzdy/ y ynłze rzeczy ym rowne wiełzawano. *Mącz* 81b, 300a, 393c; y ci wzyłcy ktorzy cięłzkim naczyniem robią/ zwyczáili sie cięłzkie naczynie podnośic/ iáko iest młot/ kóśá/ drzewo/ topor/ cepy/ piłá/ y drugie tym rowne *BielSpr* 2v.

d. O tekście i jego elementach (6) :

rowny czemu (4): *RejPosRozpr* b4; Przecźci łobie to wzytko kápitulum. Rowne temu mieycá do Rzymián. w XIII. do Ephezow w IIII. naydzyelz. *RejPosWstaw* [21²]v; *SkarJedn* 244; Powiem ieden temu rowny przykład/ ktory S. Augułtyn kładzie. *SkarŻyw* 76.

α. Odpowiednio dopasowany językowo, tworzący figurę retoryczną wynikającą z podobieństwa, analogii użytych środków językowych (2) :

αα. O współbrzmieniu ostatnich sylab wyrazu, m.in. w rymie (1) :

Szereg: »rowny albo rymowny« (1): Isonomia, Rowne álbo Rymowne kończenie słów. *Mącz* 175b.

ββ. O zrównaniu rozmiaru członów w obrębie okresu retorycznego pod względem budowy syntaktycznej i rytmicznej, tj. tzw. izokolonie (1) : Isocolon latinis compar figura Rhetorica quae duabus aut pluribus sententiis brevibus et inter se paribus exigitur, Gdy są równe ták Cola yáko Periodi vel sententiae in oratione. *Mącz* 175b.

e. O abstraktach (188) : W tychciem rzeczach niemálz zgody/ Ktore są rowney vrody *BierEz* I2, K2; *OpecŻyw* 35v; *PatKaz* I 6v, 16v; ábowiem wlytki ciemnołci są tobie przezroczyłte iáko dzień náiałnieylly. A rowny to iest dziw vmnie ábowiem ty ielłce fnać vpátrzilz káždę⁸⁰ wziwołcie mátki ie⁸⁰ *RejPs* 206v; Ktora [wolna myśl] za rownem vznanjm A wiernym panu dufanjm Može fama wnjcz do nieba *RejKup* ł2; ktore oboye [ustawy kościelne zapisane lub podane od apostołow] rowną moc máyą ku bogomodłłtwu *KromRozm* II h4; *KromRozm* III L8v; Iáko iest rowne dokończenie wzytkich/ mądrych/ głupich/ vbogich y bogaczow/ á iż sie łmierci nikt nye odkupi. *LubPs* N2 marg, Y4; Sędzia powinien mieć w łobie [...] przeciw wzythkim rowną miłóć *GroicPorz* bv, ff3 [2 r.]; *OrzRozm* L; *BielKron* 121v, 314v, 423v; In eadem esse caussa, W równym łtanie być. *Mącz* 42d; Favere sententiae alicuius, Być w tym rownego mniémánia/ s niem trzymáć. Przilłtawáć ná yego rzecz. *Mącz* 120a, 110c, 119c, [176]d, 276d, 308c, 403c; Sámicá rozumie łye to o niewiełcie ták iáko y o dźiewce/ á to dla rownych ich przygód/ ktore ták dźiówki iako y niewiály ciępieć mułzą pod czas *SienLek* [tt]; iż żadny człowiek drugiemu człowiekowi nie może odpuśic mocą łwoią grzechow iego: gdyz są obádwá w iedney rezye rownych złósci połtáwieni *RejPos* 235v; *RejPosWiecz*² 95; *BialKat* 108v, 316 [2 r.]; *WujJud* 154; Tożci byli y inłzy Apołtołowie co był Piotr/ iednákie towarzyłtwo/ iednáką y łpolną cześc/ y rowną władzą wzyłcy mieli *WujJudConf* 153v; A chciałby wiedzieć czemu to rowna moc/ w łprawách bołkich/ oycá y finá? *BialKaz* F; *PaprPan* Ee2; *ModrzBaz* 25; chočilz wzyłcy Apołtołowie mieli rowną moc/ włzákze [...] iednemu owce polecil [Chrystus] *SkarJedn* 64, 91; gdyz wiemy/ ze ciálo káždę porzádnie żywiácé/ w tę proporcýą zložono iest/ áby ze czterzech żywiól włalność równą wziáwlyz/ do żadnéy łye więcýy/ niłzi miárá iego pokázuie/ niełkłaniálo *Oczko* 12v; ktorzy w roznych ciálách iednę dułzý máiác/ rownym łpiknieniem y zgodą wiary/ rowną łtátecznołcią w rzeczách cięłzkich/ iednákim przy prawdzie łtaním popiáć łię chcieli. *SkarŻyw* 206,

206, 571; Fortuná rovnym lofem wŹytkich Źmiefzy. *StryjKron* 255; Ták z obudwu Źtron dŹugo ná dzieŹ z rovná nádzieá zwycięŹtwá bitwá trwałá *StryjKron* 390; *WerKaz* 303; ACźci ieŹt w ofobách [*Trójcy Św.*] roznoŹć/ ále w iŹtnoŹci ich ná wŹzem iedynoŹć. Rowna moŹnoŹć y wielmoŹnoŹć/ ále wŹyŹtkim iednáka pocźciwoŹć. *ArtKanc* I6v; *ActReg* 30; *LatHar* 371 *marg*, 377 *marg*; Nie wŹyŹscy Źwieći rowne cudá czyniá. *WujNT* 610 *marg*, 212, *Act* 11/17, s. 442 *marg*, 790, Yyyyyv; Kánclérzá y Podkánclérzého, rowna *authoritas*. *SarnStat* 322, 601; Y rowne ieŹt niebeŹpieczeŹstwo/ y nam Ewángeliey nie opowiedáć: y wam iey nie Źlucháć y peŹnić. *SkarKaz* 240a, 606a, b.

rowny komu, czemu (28): *MurzHist* M2v; Bo yęzyk moy ták yeŹt Źpráwyon ná ten czás ku temu/ Będąc rowny piŹárzowi prętko piŹácemu. *LubPs* M2v; *UstPraw* G2v; WŹzákŹe ten Krol AngielŹki [...] Źpifał ArtikuŹy y dekretá/ y rokazał/ áby byli pod gárdŹem trzymany/ málo nie wŹytki rowne Papielkim. *BielKron* 217v, 29; *OrzQuin* M, Q2, Q3, Q3v; *LeovPrzep* B; *RejPos* 248; Trzeći obyczáy ieŹt walki rowny wtoremu *BielSpr* 21; *StryjWjaz* A3; iŹz Cefarz [...] Źam ták Źwięte y wielkie y innym pierwŹzym rowne to Koncylium zowie *SkarJedn* 295; MyŹli twoie Źá zdrádliwé/ [...] Ięzyk oŹtréy brzytwie równy *KochPs* 78, 119, 209; ACźkolwiek Źtan S. MaŹeŹŹki dziewiczemu/ ktory Źkázý cieŹefney y przekŹęctwá niewieŹciego nie zna/ nigdy rowien nie ieŹt: wŹzakŹe [...] *SkarŹyw* 12, 207; NieŹzczęŹny ieŹt Źywot czŹlowieká grzeŹznego/ Paięczynnie rowne/ wŹytkie Źpráwy iego *GrabowSet* B2, K, X2v; rácz wŹpomnieć ná zemdleŹie/ y zboleŹie twoie/ ktoreŹ ná wyŹokim krzyŹá Źwiętego drzewie podnieŹiony ćierpiał [...]/ ták iŹ Źadna boleŹć nie náleŹioná ieŹt rowna twoiey boleŹci *LatHar* 293. Cf »ŹłoŹcu rowny«, »rowny sobie«, *Jako ostatni czŹon...*

rowny komu [= *dla kogo*] (2): Bocz nie zawŹdy mogá być wŹytkim rowne gody Kto dŹys w ŹzczęŹciu iutro lie nadzieWAY przygody *RejŹóz* K4v; iednáka obiema y rowna wolnoŹć *WerKaz* 303.

rowny komu, czemu (*Źywotne*), *czemu* [= *do czego czyjego, do czego czego*] [*występujący w comparandum rzeczownik peŹniłby w zwykŹej konstrukcji funkcję przydawki dzierŹawczej*] (9): á ma [*miodunka*] mocz potwierdzaiączá/ [...] yteŹ ocieraiączá/ Athak ma mocz rovná maioranie. *FalŹiol* I 79d; *BielKron* 333v; *KuczbKat* 235, 330; SiŹy cieŹefne zá czáfem wátŹleia/ [...] á choćiaby teŹ najmocnieyŹe byŹy/ przedŹię bárzo wielu bydŹętam niemogá być rowne. *ModrzBaz* 57; PowoŹánie náŹe do wiáry Trzem Krolom rowne. *SkarŹyw* 26 *marg*, 411 *marg*. Cf »rowny sobie [= *czemu swemu*].«

rowny k(u) czemu (5): PRáwieć wŹáŹnie po ŹierŹci/ tym go [*Stanisława, staroŹę międzyrzeckiego*] LwowŹkim zowá/ [...] A więć ku tey vrodzye/ rowne obyczáié/ Lew nikogo nie drapye/ kto mu pokoy dáie. *RejŹwierz* 69v; VwaŹ teŹ to Źobie/ rownali ieŹt obietnicá twoiá/ ktora ieŹt wieczna/ ku oney doczeŹniey ludu onego. *RejPos* 141; *RejPosWiecz*² 91; *WisznTr* 13. Cf *Jako ostatni czŹon...*

rowny czym (4): Chceli tedy Litwá tymi cztérzomá rzeczomá/ to ieŹt/ Mátká/ Szłáchetwem/ wiárá/ równoŹciá/ PolŹce być równá/ niechayŹe [...] *OrzQuin* Q3, Q2; *KuczbKat* 330; *GrabowSet* K.

rowny (pospoŹu) z kim, z czym (*Źywotne*) [= *z czym czyim*] [*występujący w comparandum rzeczownik peŹniłby w zwykŹej konstrukcji funkcję przydawki dzierŹawczej*] (35): *SeklKat* O3; *RejKup* ee2; *LubPs* Z2v; Źzátę noŹi Polak známięnitá/ to ieŹt/ równá z Źwym Królem wolnoŹć *OrzQuin* P4; oná mię ŹwiátŹoŹciá ofwieć/ ktoram záwŹdy rovná Źtobá miał od pocŹátku Źwiátá. *RejAp* 4, 16, Ee4v; Potym gdy on Izmael chciá wŹywać rowney ŹpoŹecznoŹci z onym Źláchetnie vrodzonym Izáákkiem/ rokazał

Pan Abráámowi áby gi wyrzucił z domu łwego *RejPos* 42, 140 *marg*; Senat ábo łudzy krolewłcy nie łą rowney mocy s krolem *RejPosRozpr* b4, b4; NAdobnie ci Goreccy w łáfcie ludzkiej gorą/ Iuż w tym kráiu z drugimi rowną łławę biorą. *PapPan* Bb3; Y łzedł z wefelem ná śmierć naiemnik oštátney y iedenáftey godziny powołány/ rowną z innymi męczeńłtwá y wyznánia zapłátę odniołł *SkarŻyw* 127; Przez Iezufá Chryłtuła Páná náłzego/ ktoremu z Oycem y z Duchem S. rowna czeńć y chwałá ná wieki wiekow Amen. *SkarŻyw* 442, 31, 203, 272, 385, [474], 533; *CzechEp* 219; *ArtKanc* E7v; *Phil* E2; *LatHar* 378; *WujNT* 516, 2.*Petr* 1/1; Ale [*dusza nasza*] fię dułzą zowie/ gdy rzeczy ziemłkie y ty z byđłem rowne zabáwy/ o życiu y dobrym ná tym łwiećie mieniu/ ná łobie nołł *SkarKaz* 85a, 117a, 608b, 000b; *SkarKazSej* 683b. Cf »rowny z sobą«.

rowny z czym (3): A wiárá z płochym łzczeńćiem rowney łtátecznołci. *RybGęłli* C3v; Iełzcze tym więcey pokázuie włzechmocnołć y Bołtwo tego Słowá. A włzechmocnołć rowną y iednęż z Oycowłką *WujNT* 305; *JanNKar* C3.

rowny w czym (7): Diałcorides powiada iżby był [*żółcień*] rowny wmoczi byliczi kthorą zowá wrotyczem *FalZioł* I 15c; Non ełt łimilis tui in dijs d^{omi}ne: et non ełt łecundum opera tua. Nie iełt żaden miedzy bogi tobie rowień miły panie/ [...] á nie iełt nicż rownego w vczyńkach twoich. *WróbŻołt* 85/8; A iełłiże Kłięłtwo główné żadné Królełtwu ni w czym równé nie iełt/ tedyć [...] *OrzQuin* Q3v; *BiałKaz* F. Cf »rowny we wszem«.

W konstrukcjach wskazujących na to, że coś jest jedyne w swoim rodzaju, najlepsze lub reprezentuje najwyższy stopień pod względem jakiejś cechy (9): *WróbŻołt* 85/8; A temu włzyłtkiemu [*życiu wiecznemu*] zali máłz/ co by na tem miłerném łwiećie rowno być powiedział *MurzHist* M2v; y przeto cię miłuiemy/ żeł rzeczy wyłokié/ nád które/ nie tylko wyłłzych/ ále im téż równych ná łwiećie rzeczy żadnych nie máłz: [*na ziemi postawił*] *OrzQuin* M; *RejPos* 248; nierzkáć áby iey [*mocy Ciála i Krwi Pańskiej*] co ná ziemi rownego y podobnego náleżiono być mogłó. *KuczbKat* 235; Wiem iż iełt włzyłtkim iáwna łławna Elekcyá/ Ktorey nigdy nie miála rowney Sármácyá. *StryjWjaz* A3; Zgołá wiáry ná łwiećie nie mogę dáć temu/ By ktory żal rowny był ku żalowi memu. *WisznTr* 13; *GrabowSet* X2v; *LatHar* 293.

W połączeniach szeregowych (5): *BiałKat* 111; Poniewáż tedy że vczyńki ich [*osób Trójcy Św.*] nierozđzielne rowne y iednákie łą/ w łpráwách Bołkich. Tedić [...] *BiałKaz* F; *CzechEp* 236; Ale Oycá/ y Syná/ y Duchá łwiętego iedno iełt Bołtwo/ rowna chwałá/ łpołwieczny máiełtat. *LatHar* 371; A inni Dygnitarze [...] równą/ iednáką y iednołtáyną [...] będą mieć moc łpráwowáć łwé vrzędny y łpráwy. *SarnStat* 1218.

W połączeniu niewspółrzednym dwóch użyć wyrazu „rowny” (2): Bowiem rowna rzecz z rowną richley łie zgodzi *GlabGad* H3v.

W przeciwstawieniu: »rowny ... rozny« (1): (*marg*) Ktorzy to łą co cudze rzeczy wráćáć powinni (–) A iełt wiele łpołobow ludzi tákowych: Pierwłzy iełt tych/ ktorzy kráść rołkázuią [...]. Drugi iełt łpołob/ wolá pierwłzym onym rowny/ ále władzą rozny *KuczbKat* 330.

Połączenia: »rowny ... jako (i)« (3): ROwne záłożenie tego Páłmu iełt/ iáko XXXVII. *LubPs* R; Otołz/ iełłi Chryłtus Pan/ rowną/ y iednáką mocą/ iáko y oćiec/ kogo chce ożywia/ tedyć prawđziwie się názwáł być żywotem. *BiałKaz* Ev. Cf »rowny ... jako ... tak i«.

»rowny ... jako ... tak i« (1): ROwna modlitwá iáko w pierwżych/ ták y w thym Pfálmie/ náprzećiw nieprzyyacióom kościoła wiernego Páńlkiego/ y przećiw złým náuczycielom. *LubPs* ee3v.

Zwrot: »rowną miar(k)ą, rzeczą odda(wa)ć« (2:1): yfz nászym rodzyczom rovną rzeczą ych fluzby nyemozimy oddacz przeto [...] *PatKaz I* 5; Dał mi bog w moc ty vrzędę/ Piřać ludzkie złości błędy/ Y rovną miárą oddawáć/ Ktorzy do nas chcą przyřtawáć *BielKom* Dv; *GórnDworz* M7v.

Wyrażenia: »rowny dział« (12): *RejKup* ee2; Iuż cie do rownego dzyału w kroleřtwie řwoim [*Jezus*] przypuřzcza. *RejPos* 30; á vważ też to komu brátem zořtawář/ ábo kto cie przypuřzcza w rowny dzyał do oyczyzny řwoiey. *RejPos* 168, 72, 74v, 79v, 145, 164v (11).

»słońcu rowny« = *wspaniały, wielki* (1): Vřtáwi on [*Bóg*] w ręce mey z nowu pioro moie/ Vkaże řłońcu rowne řpráwy twoie. *PaprPan* Cc4.

»rowny z sobą, sobie« [*w tym: w funkcji zwrotnej (6), w funkcji wzajemnej (1)*] [*szyk 4:3*] (4:3): Toć ieřt prawdá/ iř Pan opánował niebo y ziemię/ á tobie tu dał rowny dział s řobą *RejPos* 72, 74v, 166v, 168; Gdyż tedy równe pożytki máią [*sakrament chrztu i komunía řw.*]/ pewna rzecz: że řobie równe řą *BiałKat* 316; *RejZwierc* 138v; Ták Bog řam řiebie rozumieiąc/ rodzi řłowo y mądrość řobie rovną. *SkarKaz* 484b.

»rowny sobie [= *czemu swemu*]« (2): řzukayże řobie żonki řthaniku řobie rownego *RejZwierc* 31v; Ci kiedy godność rovną w nim řobie baczyli [*Podolanie w Barcikowskim*]/ Chęřliwie go w řwoy orřzak ták zacny przyięli. *PaprPan* Ccv.

»rowny we wszem (a. wszy(s)tkim), na wszem« [*szyk 2:2*] (3:1): *CzechEp* 226, 236; Potrzećie opiřuie rowny ich [*Boga i Jezusa*] we wřzyřtkim máieřtat/ y chwałę. *LatHar* 377; A krotko mowiąc/ iř rowny ieřt we wřzyřtkim tych trzech perřon máieřtat/ řtąd poznařř/ iř [...] *LatHar* 379.

»rowna zapłata« (1): Ale rovną Pan y tym zapłátę zořtáwić raczyřř/ ktorzy tu dobrowolnie vmartwiáią á vdřęćzáią ciářá řwoie *RejAp* 61.

»nie pod rovną zgodą« = *różniący się wzajemnie* (1): Więć potym poiąř dwie żęnie: Ale nie pod rovną zgodą/ Iednę řtářą drugą młoda *BierEz* Mv.

Szeregi: »(i) rowny i (a, albo) jeden« [*szyk 2:2*] (4): ábyřmy [...] iedno Bořtwo/ Oycá y Syná y Duchá řwięte⁸⁰ w iednym á rownym Máęeřtáćie wyznawáli *WujJudConf* 22; *KarnNap* Bv; *WujNT* 305; Ale řię tego nikt domyřlić nie mogł/ áby P. *IEZVS* był Synem rodzonym/ y iedney náture y rownego bořtwá z Oycem. *SkarKaz* 117a. [*Ponadto w pořczeniu szeregowym 1 r.*]

»rowny, (a, i) jednaki« [*szyk 4:2*] (6): *Bielřyw* 118; Amore vel in amore alicui respondere, Rowną á yednáką miłość komu okázowáć. *Mącz* 410b; ácz wřzyřtki Sákrámenty álbo řwiętořci Bořką y džiwną moc w řobie zámykáią/ wřzákże nie wřzyřtki rovną y iednáką potrebę y zacnoř [...] w řobie máią. *KuczbKat* 115; *BiałKaz* Ev; *WerKaz* 303 [2 r.]. [*Ponadto w pořczeniach szeregowych 2 r.*]

»rowny a (i, ani) podobny« [*szyk 2:2*] (4): Podobna á rowna rzecz: k řobie podobne á rowne przyřa *Falřiol* V 54; káżdy obaczyć może/ iř pożywánie ciářá y krwi iego/ nie ieřt rowne áni podobne/ ku pożywániu y piciu pokármow nářzych/ y napoiow inřzych pořpolitych. *RejPosWiecz*² 91; *KuczbKat* 235.

»rozny abo rowny« (1): y iáko żadnègo ięzyká w krześciánftwie niémáfz, któryby w łobie nie miał dziwnych głóów y dźwięków od Lácińńkich ábo Grèckich różnych, ábo z nimi równych: ieno [...] *JanNKar* C3. [*Ponadto w przeciwstawieniu 1 r.*]

»rowny i spolistny« [*szyk 1:1*] (2): I(ego) M(iłość) X(ądz) K(anonik) [...] fundamentem wiary fwey zákłada przedwieczną/ we wżem równą y fpolińną z Bogiem oycem bytność Iezufá Chrifufá fyná Boże⁸⁰. *CzechEp* 226, 219. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»spolny a rowny« (1): tákbyfmy też fpolną á równą [*mutuam et parem*] y przeciwko nam lámym/ y tudzież przeciwko fprawcy tey ś. vczytý chęć y wołą mieli. *ModrzBaz* 67v.

»rowny albo więtszy« (1): Nie mnieyfząc pracę ma náuczyciel fzkolny/ niżli ktory z tych: pożytek znich rowny/ álbo więtfzy [*par aut maior*]. *ModrzBaz* 134.

»rowny abo zgodliwy« (1): A Biłkupi [...] fzukali świadectwa na przeciwko Iefufowi/ [...] lecz nienaidowali/ Bo wielé ich fałszywie świadczyło przeciwko niemu a świadectwa ich (*marg*) rowné abo z godliwé (-) fłufzné niebyli *MurzNT Mar* 14/56.

Jako ostatni człon we współrzędnym połączeniu wieloczłonowym z odcieniem uogólniającym: »i (insze) im (a. k temu) rowne« = *itp.* (2): A ták przekażáá do domu Bożego nieczyfłość dużna/ rozumiey gdy fie kto pomazał bálwochwálftwem/ męzoboyftwem/ cudzołóftwem/ y ktemu rownemi. *BielKron* 36v; Centumviri pluraliter, Sto á piéć fędziow w Rzymie którzy káżdą póspolitą y naymnieyfzą rzecz [!] fądzili/ yako fądy około ymienia/ Teftámentow y ynfe ym rowne *Mącz* 47d.

W przen (2) : A gdy fie trzy godziny rownem Marfem bili Niemcy/ Polacy różno/ z plácow wftąpili *StryjKron* 642.

Zwrot: »ciągnąć jarzmem rownym« = *współpracować* (1): Rad ma miła twą wołą znam/ Y tey miłości przyzwalam: Bądzże moią á ia twoim/ Ciągnimyfz ták iármem rownym *BierEz* R.

Przen (3) :

rowny komu [*występujący w comparandum rzeczownik z rozwinięciem w zwykłej konstrukcji wprowadzałby owo rozwinięcie w postaci zdania podrzędnego przydawkowego*] (1): Wiéć fię bronić fmyłowi/ Mdła náturá/ nie może/ Rowna dziećięciu przeciw rycerzowi *GrabowSet* G3.

rowny czemu (2): Niechay to świat wie/ [...] Ze Słońcu rowne/ w tobie cnot promienie *GrabowSet* Y2v; Iákie dwu zacnych ftanow tu wefele będzie. Stanow od ktorych promień rowny zarzy wftáie *WitosłLut* A2.

α. *W funkcji rzeczownika:* »rowne« = *coś takiego samego* (1) :

Wyrażenie: »rowno za rowne« (1): przyoblokł fię iáko odźzieniem pomfłá/ [...] izby rowno zá rowne nágródził popędliwością nieprzyiaćiołom fwym [*sicut zelat ut reddat iram hostibus suis*] *BibRadz Is* 59/18.

B. *Pod względem cech mierzalnych* (297) :

a. *Pod względem ilości, liczby, wielkości, wagi* (132) : *BielKron* 377; Włóż rękę koniowi w gárdło do iedaká/ naydziefz tám dwie kołtce iedną ná drugiéy [...]: fáli téż obie rowne/ tedy ten koń rad tłuścieie/ á bywa robotny. *SienLek* 186v; Bo kiedy do dwu rzeczy równych przydałz tylé do iednéy iáko y do drugiéy/ tedy ty rzeczy co będą z tego przydánia/ będą téż równé. *GrzepGeom* G2; Trą fye

[karpie] kilka kroć/ poznałz tho sam po Karpiętoch/ że nie bywają nigdy równé. *Strum* O4; á káždy zagon áby rowny był ieden iáko drugi. *GostGosp* 156, 112; *PowodPr* 83.

rowny czemu (1): był [żołądek] rowny bes máłá naywiętšzym ielitom *SienLek* 95.

rowny z czym (1): Wezmi [...] aloepatici, cztyrzy vncije, gębki modrzewowey, fene, rowno poł vncijey, reubarbari z nimi rowną wagę *FalZioł* V 106.

Połączenie: »rowny ... tak ... jako« (1): Abowiém iákoby równa dziurá była [w żłobie] ták v miąłzšzego iáko v cienkięgo kónca/ tedy by [...] *Strum* G4v.

Zwrot: »w rowny dział, na (a. w) rowne części (po)dzielić (a. rozdzielić (się)); na dwie części rozdzielony; za rowne rozdzielono« = *aequaliter in partes dividere Vulg, Mącz; dividere a. partiri aequaliter Mącz* [szyk zmienny] (6:4;1;1): y to otrýbowawssy oth sziany do sziany rozdzielilismy w rowne cze'sczy *ZapWar* 1551 nr 2684; wšyftkę kráinę ná rowne trzy części rozdzieliz *Leop Deut* 19/3; Kazał też Pan Bog rozdzyci korzyść w rowny dzyał wšyftkę tym co woiowali *BielKron* 43, 304, 352, 378v, 379v; Diametros, Co zá rowne bywa rozdzielono. *Mącz* 219d, 91b, 281c; Miedzy wšyftki w rowny dzyał fkárby podzielono *HistLan* F3; Dimidiatus – Na dwie rowne czescziz rozdzielonij. *Calep* 325b.

Wyrażenia: »rowne części« [w tym: z dodatkowym określeniem ilości (3)] [szyk 19:2] (21): Wezmi [...] białkow trzy od iaiecz kokofznych/ wina/ ocztu/ wšyftkiego rowne części/ zmieszay wšyftko łpołem *FalZioł* II 20d; Wezmi plie łayno/ [...] Miodu przełnego/ popiołu z ięczmienia vpalonego/ káždego z nich rowne części po połtoru łyżkach *FalZioł* V 81, I 1b, V 43v, 83, 85, 109 [5 r.]; Ná oczy czyrwone á oparzyłte ze wrzodu: weźmi moczu dziecięcego/ przyley rowną część winá/ w czyłty gárnek wełpoł zlawłzy *SienLek* 67v, 51, 166; Kule Ogniłte ták działáią/ záwiną w łurowe płotno [...] prochu prołthego nie ziórnionego [...] / przyczyniwłzy Sáletry y liárki/ y żywice rowne części/ zmiełzáią to s prochem połpołu *BielSpr* 73v; *Oczko* 31. *Cf Zwrot*.

»rowny dział« = *aequa pas a. portio Vulg; aequalis portio PolAnt* [szyk 27:1] (28): Tám więc lew ołłowi mowil/ Aby obłow dobrze dzielił. Osiel iáko mąż pobożny/ Ná trzech połožyl dział rowny *BierEz* K4; *LibMal* 1550/156v; iz Synowie y Corki po śmierci Rodzicow łwoich/ wšyftkiego Imienia/ rowny dział biorą/ y z rownego łye działu wefelą. *GroicPorz* ff3v, ff3v, gg; bo rowny będzie dział y temu ktory był włfedł ku bitwie/ y onemu ktory pozostál przy brzemionách *Leop* 1.Reg 30/24, 2.Mach 8/30; *BibRadz Deut* 18/8, 2.Mach 8/30; y inłzy łup od fkárbow krol Agámenon pułcił w rowny dzyał miedzy Rycerłtwo *BielKron* 60; Ale gdy nowy obyczay chciał [Tyberius Grakkus] wnieść miedzy połpołtwo/ áby były role pomierzáne w rowny dzyał/ rzućilo łie połpołtwo nał *BielKron* 120v, 68, 355v; *HistLan* A3v, Dv; a czo łzyę tyczyę o Ruchna Matczynę tę trzi szyoftri wrowny dzal brały *ZapKościę* 1585/61, 1584/52v; *ActReg* 6v; á wšyftko to/ co zbędzie/ záchowác ku równému działu [*aequaliter partienda JanStat* 563] miedzy brácią. *SarnStat* 593, 1266; Ták y my tę zmwę z świętymi z brácią náłszą mamy. oni więcęcy wylłuzyli v wielkiego krolá/ niłzi my w roley wygrzebli: á iednáł w rowny dział idziem. *SkarKaz* 637a. *Cf Zwrot*.

»rowna liczba« (3): że ná świecie Mnicy dobr dáleko/ niłzi złych przypadkow. Mnicy/ ábo więcęcy/ rownali też lidžbá Oboygá/ korzyść nie wielka to wiedzieć. *KochOdpr* B2v; máią [starostwa] byđz ná potym ták rozdawáne/ áby równa liczba Stároftów Polłkich y Litewłkich byłá. *SarnStat* 1201, 1201.

»rowna miara (ma być)« [w tym: *rownej miary (1), pod równą miarą (1), w równej mierze (1)*] = *aequa a. aequalis mensura, modius aequalis Vulg* [szyk 3:2] (5): Rowney miary będą wlfyftkie kołdry. *Leop Ex* 26/8; Będziefz miał wagę fprawiedliwą y prawdziwą/ y miarą rowna y prawdziwa będzie tobie *Leop Deut* 25/15, *3.Reg* 7/11; Wvgá [!] y miarą rowna ma być. *BibRadz Ez* 45 arg; Weźmi pieprzu długiého/ mirry czyftý/ [...] bobrowych ftroiów/ wftythkiego pod równą miarą *SienLek* 141v.

»rowna waga (ma być)« [w tym: *rownej wagi (3), pod równą wagą (1)*] = *aequilibris Calep, Cn; aequale pondus PolAnt* [szyk 6:2] (8): *FalZioł* V 106; Kłacz że yuż Oijcze czo racziś Wagać rowna/ to łam bacziś *RejKup* cc5; *Leop Eccle* 41/4; Weźmi rzeczy wonnych/ Bálfamu/ Onychi/ y Gálbanu pachnącego/ też y Kádzidlá czyftýego/ wftytkiego rowney wagi. *BibRadz Ex* 30/34, *Ez* 45 arg; *BielKron* 33v; Weźmi pod równą wagą ftárého łádlá/ y máłlá máiowého *SienLek* 167; *Aequilibris* – Rownei wagij. *Calep* 34b.

Szereg: »jednaki a (i) rowny« (2): Szale niech będą fprawiedliwe/ y iednákie á rowne gwichti [et *aequa sint pondera*] *Leop Lev* 19/36; *GostGosp* 52.

Przen (8) :

Zwrot: »równą miarą płacić« (1): On [Bóg] káždemu równą miarą płáci *BielKom* F8.

Wyrażenia: »rowna waga« (2): Ale gdy równą wagę/ w fwych fprawach wftáwifz/ Wierz mi iż czyftý iármárk/ á tanie odpráwifz. *RejZwierz* 111v; *CzechRozm* 212.

»rowna zapłata« (5): A iż iá wolno otworzyć raczył [winnicę, tj. królestwo niebieskie] [...] ták vbogiemu iáko y bogátemu/ káždy łtan do niey wabiąc á námawiáiąc/ y káždemu równą zapłatę obiecuiąc *RejPos* 58v, 58v, 59v, 60; *Szemráli przeciw gospodarzowi* [Matth 20/11].) Zydowfkie obyczáie opifuie: ktorzy zayrzeli pogánom łálki powołánia y rowney zapłaty. *WujNT* 84.

α. *O liczbie osób* (10) :

rowny komu (2): *ActReg* 57; niefłychano iefcze tego nigdy/ ábyście łie wy kiedy równym Azyáckiemu woýłkiem przeciwko nim puścić mieli *OrzJan* 40.

rowny z kim [= z czym czyim] [występujący w comparandum zaimek osobowy pełniłby w zwykłej konstrukcji funkcję przydawki dzierżawczej] (1): Iefli też nieprzyiáciel ma nád cie ludzi poczet wielki álbo rowny s tobą/ [...] thedy [...] *BielSpr* 20.

Wyrażenia: »rowna liczba« (1): A gdyby z tych Woiewództw Wołyńfkiego y Brácláwskiego [...] łześci Deputátów nie było/ tedy áby równa liczbá bydz mogłá/ [...] *SarnStat* 869.

»rowny poczet, w poczet« [szyk 4:1] (4:1): *LibLeg* 11/76; Wálálki máiác fprawę o ludzyech/ iż ich rowne poczty były przeciw iego/ tym rychley łie gotował z ludźmi fwymi *BielKron* 421v; Pirwłza y czwartha *Phalanx*, máiá być rowne w poczet ludzi zbroynych *BielSpr* 30v, 20, 24.

»rozdzielon na [ile] rownych części« (1): bo wftytek lud Izráelłki był rozdzielon ná 12. rownych części *BudBib* I 234b marg.

»rowne wojsko« [szyk 2:1] (3): Iáko dwa Krole przeciw łobie fiędá/ A rownym woýłkiem potykác łie będą. *KochSz* A2; *ActReg* 57; *OrzJan* 40.

β. *geom. O figurach geometrycznych: mający jednakowe pole powierzchni, również o figurach przystających* (22) : Abowiém Figury o czwórzech węgłách/ co máiá dwie á dwie Linié iednáko od łiebie idąc/ á k temu iefcze o iednym dne łá/ y między iednymi łá Liniámi iednáko od łiebie

idącymi: takowe Figury są równe *GrzepGeom* F4v; Do tych tedy dwu Klinów [tj. trójkątów] równych/ przydad tak wiele do iednego iako do drugiego. *GrzepGeom* G4, G2, G4 [2 r.].

rowny czemu (7): Mowię iż *Romboides*, Figurá b.c.d.e. iest równa Kwadratowi a.b.c.d. *GrzepGeom* F4v; A tak Klin a.b.d. musi być równy Klinowi c.d.e. *GrzepGeom* Gv, G2 [3 r.], G4 [2 r.].

Zwrot: »(roz)dzielić na rowne części, na [co] rowne; na [co] rowne rozdzielon« [szyk 6:3] (5:3;1): *Diameter*, iest *Linea* prosta/ która od iednego brzegá idzie do drugiego przez pośrzodek/ [...] dzieląc koło ná dwie równe części. *GrzepGeom* D3v; Vczyńże między tymi Liniámi [równoległymi] Kwadrat a.b.c.d. y *Romboides* b.c.d.e. oboie o iednym dnie: rozdziélże którąkolwiek z tych dwu ná dwa równe kliny: ábowiém káżdą ze cztyrech Figur przerzeczonych/ może ná dwa kliny równe być rozdzielóná. *GrzepGeom* Hv, D4, F3, F3v, Hv, H2, H3v.

Wyrażenie: »rowne między sobą« (1): thy dwie Figury [kwadrat długi, tj. prostokąt, i romb] równe są między sobą. *GrzepGeom* G4v.

γ. mat. O liczbie: parzysta (1) :

Wyrażenie: »rowna liczba« (1): Ołmiora liczba iest też od zacznóci nie oddalona, bowiem ona z pierwzey y z wtorey rowney liczby składa sie *KłosAlg* A3v.

δ. O wartości materialnej: równowartościowy (14) : Zwyczaj też ten w Polfcze iest/ áby Wienna Páni/ opráwę swą miałá ná imieniu mężá swego/ áby rowna opráwa wianá y przywianku iey była *OrzRozm* P2v; *BielKron* 43 marg; *GrabPospR* L3.

rowny z kim [= z czym czym] [występujący w comparandum zaimek osobowy pełniłby w zwykłej konstrukcji funkcję przydawki dzierżawczej] (1): Przyšli zalię y oni piwzcy [robotnicy pracujący dłużej w winnicy] nádziewáiącz sie iż mieli wyęczy wzyąć/ wzyęli tákyeż rowną z onymi zapłátę swoyę. *RejPos* 59.

rowny jak i kto (1): Y niemáłość podięłá około mnie pracey/ Zoftáwáiąc ná rowney iák y fioftrá płácey. *HistLan* A4.

Wyrażenia: »rowna cena« (1): godny iednák ile rozumiém/ równy iestliż nie więtšzey ceny z infzemi/ którzy álbo od złotá y šrebrá/ álbo więc od kleynotów drogich co oddawáią. *KochFragJan* 3.

»frymark rowny« (3): Iest pytanie iako dro⁸⁰ ten z wełną ma ładzić 1. lp. [= lapis, tj. kamień] ná frimarku aby był rowny á wiele lp. ma dać za 18. pofta(wow). *KłosAlg* G3v, G4 [2 r.].

»rowny nakład« (1): przeto iako rownych pożytków z włok brác nie mozem/ tak áni rownem nakładem wyprawy z włok czynić. *GrabPospR* L3.

»rowna zapłata (a. płaca)« (6): iedny robotniki zmawiał [pan] poránu/ drugie o południu/ trzecie k wieczoru: á wždy káždemu rowną zapłátą było záplácono. *RejPos* 59v, 59 [2 r.], 61v [2 r.]; *HistLan* A4.

b. Pod względem długości liniowej jakiegoś odcinka (długość, wysokość, przekrój itp.); również o równości sumy długości odcinków (70) : *BielŻyw* 162; *Leop Ez* 43/16; Klin/ nie káždy iest iednáki. Abowiém ieden iest co ma wšytki trzy štrony równe [...]. Drugi iest/ co dwie štronie tylko ma równe *GrzepGeom* Dv; Ty [figury] co są o piáci węglách/ iedny są co máią równe štrony/ y równe kąty. A drugie są co máią štrony równe/ ále nie równe kąty. *GrzepGeom* D2v; Koło/ iest Figurá ná równi iedną Linią okrażóná: [...] do której profté Linié od šredniého punktu pochodzącé/ wšytki są równe. *GrzepGeom* D3v; téy Figury która wšytki cztyry štrony y kąty ma równe/ káždy káth iest

profity. *GrzepGeom* E4v, D2 [2 r.], D2v, D3 [4 r.], D3v, E4 (38); TEn Sznur ma być [...] z mocnych nić cienkich kręconych/ y biélonych. A to dla thego/ áby wżędy był równy y mocny *Strum* B3; Dwie linie ma [*grecka litera delta*] równé: trzečia trochę mnieyŝza *KochPhaen* 9; *KmitaSpit* C3v.

rowny czemu (20): przetóŝ Linea a.d. iest równa Liniéy b. c. ztąd iż náprzećiwko sobie fą. Tákże téŝ Linea b.c. równa iest Liniéy d. e. A przetóŝ téŝ Linea a. d. równa iest Liniéy d. e. poniewaŝ obiedwie fą równé iednéy Liniéy b. c. *GrzepGeom* G; Kiedy dwa Kliny będą tákowé/ iż dwie ŝtronie iedného będą równé dwiemá ŝtronam drugiégo [...]/ tedy [...] *GrzepGeom* Gv, G [2 r.], Gv [2 r.], G2 [2 r.], G2v [2 r.], G3 [3 r.], G4 [3 r.]. Cf »rowne sobie«.

rowny z czym (2): Ieŝli tedy linia f. d. będzie równa z linią d. e. tedyć linia f. c. będzie téŝ równa z linią c. b. *GrzepGeom* O3.

Wyrażenia: »długość równa« = *longitudo aequalis PolAnt* (2): A rozmierzył miáŝto oná trzcíná złotá ná dwánaŝcie tyŝięcy ŝtay: á długość y ŝyrokóŝć y wyfokoŝć we wżytkim rowne sobie. *RejAp* 183; Y zmierzył miáŝto trzcíná ná ŝtáián dwánaŝcie tyŝięcy. Y długość y ŝzerokoŝć/ y wyfokoŝć iego rowne fą. *BudNT Apoc* 21/16.

»rowne sobie, między sobą« [*szyk 1:1*] (1:1): *RejAp* 183; ty dwie Linié [...] między sobą téŝ muŝą być równé *GrzepGeom* G3.

»ŝyrokóŝć równa« = *latitudo aequalis PolAnt* (2): *RejAp* 183, *BudNT Apoc* 21/16 cf »długość równa«.

»wysokoŝć równa« = *altitudo aequalis PolAnt* (2): *RejAp* 183, *BudNT Apoc* 21/16 cf »długość równa«.

Szereg: »rowny a jednostajny« (1): Cżcie ŝie téŝ ŝe Alexander do iednego miaŝta pezyŝedł [!], gdzie wŝitki domy rowne á wyfokoŝci iednoŝtayne naláŝł *BielŻyw* 162.

a. *O wzroŝcie człowieka [komu, czemu]* (2) : Naláŝly go [*Saula*] poŝtáwili w poŝródku ludu/ á był náđ iny lud wzroŝtem wyfoki/ przeto rzekł Sámuel: [...] nie iest mu rowien ŝadny miedzy wżytkim ludem. *BielKron* 64.

[*Wyrażenie*: »rowny sobie«: I przissedl iest Ivdasz, [...] rzekacz: [...] A gdis ma [*Jezus*] yednego zwolennika rownego ssobie, Iacuba mnyeyssego, abi chom [...] nyektorego zgego zwolennikow nyevchwiczili, Przeto, ktorego koli ia czalvye, tenczi iest *SprChęd* 43.]

Przen (1) : Widziałem złego w ŝzczęŝciu ták wynioŝłym/ Ze był Libáńŝkim rowien Cedróm roŝłym *KochPs* 54.

c. *Pod względem objętoŝci [czemu]* (1) : Kłody piwne pomierne w piwnicy byđŝ máią iednákie: to iest/ iedny więŝŝe/ drugie połowicá mnieyŝze: áby były dwie rowne iedney więŝŝey. *GostGosp* 56.

d. *Pod względem odległoŝci, dystansu* (3) : Diastema – Szerokosc rowná a rozdzelná, iaká iest miedzi liniami. *Calep* 319a.

Wyrażenie: »w rownej dalekoŝci, roznicy od siebie będący« = *równoległy* (1:1): Parallelus, latine aequaliter distans mutuus vel invicem comparatus, W różney [*lege*: rowney] różnicy od ŝiebie będący. Sunt enim Lineae seu circuli aequae distantes, Liniye cirkle á krefy w rowney dálekoŝci od ŝiebie będący Páráleli zwáne. *Mącz* 277a.

e. *Pod względem długoŝci trwania* (4) :

rowny w czym (1): A przychodzi że noc dniowi rowna w godzinach bywa. *FalZioł* V 54.

Wyrażenie: »rowny dzień nocy; rowna noc ze dniem, dniowi« [szyk 3:1] (2;1:1): *FalZioł* V 54; wywiedział sie [Magellanus] nie daleko być Molukas na wchod flońca blisko equatorá/ tho iest/ gdzie rowny dzień nocy. *BielKron* 445v, 447v; AEquinoctium – Rowna noc zedniem. *Calep* 34b.

f. *Pod względem stopnia kąta; również o równości sumy kątów* [zawsze w wyrażeniu: »kąta (jest) rowny« [szyk 67:10]] (77): Kiedy *Linea* prosta na drugą prostą przydzie/ obadwa kąty równie czyniac/ tak iż tylki będzie na iedney stronie iako na drugiey: tedy ty dwa kąty są proste. *GrzepGeom* C3; Tá *Figurá* [pięciokąt] kiedy ma równie kąty/ nie może być aby nie miała mieć stron równych. *GrzepGeom* D3; A kąty które są między tymi równymi stronami/ są też równie: abowiem oba proste są *GrzepGeom* G2; Gdyż tedy tu dwa Kliny maż z równymi kąty/ tedyc Linié co są około równych kątów/ iednaką będą mieć proporcją *GrzepGeom* P2v, C4, D2v [2 r.], D3 [3 r.], D3v, Gv (20). [Cf też **b.** *GrzepGeom* E4, E4v [3 r.], F3, G.]

rowny czemu [= *kątowi*] (55): iako kolwiek *Linea* prosta na prostej stronie/ vczyini dwa kąty/ albo proste/ albo dwiemá prostemá równie. *GrzepGeom* C3v; kiedy [...] na takowe dwie Linié [równoległe] przydzie *Linea* prosta/ tedy dwa á dwa kąty które sę y tam y sąm przekładaią/ będą równie ieden drugiemu. *GrzepGeom* E2; Trzy tedy kąty Kliná/ są równie dwiemá kątóm prostym. *GrzepGeom* E3v, C3v [2 r.], C4, E, Ev [5 r.], E2 [3 r.] (50). Cf *Wyrażenie*.

Wyrażenie: »kąty sobie (a. kąta sam sobie), między sobą rowne (a. rowny)« [szyk 5:2] (5:2): wżytki kąty proste/ między sobą są równie. *GrzepGeom* G3v; A kąta co iest między e.c. y c.d. obiemá Klinóm iest spólny/ y sąm sobie rowny. *GrzepGeom* N4v; tedy tam dwa á dwa kąty/ które sę wierzchami naprzeciwko sobie zchodzą/ są sobie równie *GrzepGeom* Q2, E3, Gv [2 r.], G3v.

g. *Pod względem wieku* (9):

a. *O ludziach w tym samym wieku* (8):

rowny komu (3): boię się ia páná mego krolá/ [...] ktory gdyby vyrzał oblicza wálze smętnieyże niż innych pácholát rownych wam tedy mię przypráwićie o gárdło v krola. *BudBib Dan* 1/10; *SkarŻyw* 117. Cf »rowne sobie«.

Wyrażenia: »rowny w leciech; rownych lat« = *par aetate Mącz; aequaevus Calep* [szyk 2:1] (2:1): *BielKron* 272v; *Mącz* 276c; *Zywot* S. Ephremá Diakoná y itarego Doktorá á w leciech Bázylemu wielkiemu rownego. *SkarŻyw* 117; *Calep* 34a.

»rowne sobie« (1): Dzieci ktorym siedm lat minęły między rowne sobie w leciech na cwiczenie dawany były *BielKron* 272v.

Szereg: »rowny albo jeden« (1): AEquaevus – Rownich albo, Iednich lat. *Calep* 34a.

aa. *W funkcji rzeczownika: rówieśnik* (3):

rowny czyj (2): Abowiem wyborne to iest ludzkiego narodu towarzistwo/ [...] iestliżebyfmy starzym poćiwość wyrządzali/ młodszym ludzkość okazowali/ y gdy znászymi rownymi we wżyftkich rzeczach miernie y łagodnie się obchodziemy. *KwiatKsiąż* Pv, F3.

W połączeniach szeregowych (2): *KwiatKsiąż* Pv; niech ie zwyczáią [wielcy panowie synów] [...] itarże w vcziwości mieć: rownym ludzkie się itawić/ á młodszym łalkáwie *ModrzBaz* 47.

W przeciwstawieniu: »rowny ... starszy« (1): á wżakożeś ty obiedwie [nauki, rycerską i wyzwolonego ćwiczenia] [...] tak poiął/ yłz twoie rowne daleko na łronę odłożywłzy/ możelz fię telz s łtarłzymi w obudwu rodzaju tych nauk sławnie wřpierać. *KwiatKsiąz* F3.

β. *Współczesny, żyjący w tym samym czasie* (1) : Suppar, Propemodum aequalis – Rowni. *Calep* 1034a.

h. *Pod względem lokalizacji w czasie; jednoczesny, wydawany w tym samym czasie (o głosie)* (1) : zołtáwił [*Dariusz*] tełz piłzcłki bębennicę [!]/ áby włzyłcy głófy łwe rowne podawali *BielSpr* 45.

2. *Współmierny, stosowny do czegoś, odpowiedni, zwłaszcza pod względem stopnia; sprawiedliwy; par* *Mącz, Modrz; dignus PolAnt; analogos, conveniens, proportionalis Mącz; legitimus Modrz; peraequus Calep* (42) : a tako ku łprauyedlyuołzcy pyeruorodney pouynna nyebyła [*Maryja*], gdyłz yułz rowny dar tey łprauyedlyuołzcy myala *PatKaz I* 17v; Oddawłzy im [*Maurom*] rowną łzkodę/ pułciłimly fie od Kálekutu *BielKron* 454; Analogia, Latine proportio, convenientia, Rowność/ Rowne wzięcie/ Zgodzenie. *Mącz* 9a, 9a, 438d; Abowiem to iełt namocnieyłza Rzeczłpołpolita/ gdzie ná złego y ná dobrego rowne baczenie bywa. *RejZwierc* 55, 55; *ModrzBaz* 89; *Calep* 774a; *WujNT* 551; *GrabPospR* Kv [2 r.] L2v [4 r.].

rowny do czego (1): *ReszPrz* 92 cf »rowny a sposobny«.

rowny czemu (11): vwáłz v łiebie wielkość grzéchu [...] i ktorá cięłzkość káźni/ grzéchowu moię^{mv} mozebyć rowna. *MurzHist* F2; *BibRadz Rom* 8/18; Gdzie pánuie iálna zołć/ gorąca y fucha/ táki człowiek bywa pyłzny/ chełpliwy/ [...] Ktora/ iełli miarę przeydzie/ iż pożywa rzeczy gorących á łwemu przyrodzeniu rownych/ s tąd przychodzi cięłzkie bołenie główy *SienLek* 29v; *ModrzBaz* 27v; Liczby niémáłz łálki twéy: kto kiedy moźnołci Równé łłowá wynaydzie/ y twoiey łitołci? *KochPs* 103, 160; Káźń ma byđz rowna wyłłepkowi. *GórnRozm* E3 marg, E3, E4; [ziemianin] przy conuerłacyey fortunie łwey y zmyłłowi rowny/ á zdawná przyuczony: trzełwly á łwobodny żywot [...] wiedzcie *GostGospPon* 169; Nie racł gárdzić/ ácz podłłymi/ Dzięki y ofiary mymi/ Gdyłz dáć/ rowne łálkam twoim/ Nie moźna krewkołciam moim. *GrabowSet* F4.

rowny k(u) czemu (3): widział Pitagoras iednego w człłtim vbraniu á on mowil rzeczy nie poczełne á grube y głupie y rzekl iemu albo mow rzeczy ku twemu odzieniu podobne, albo fie oblecz w odzienie rowne ku twoim obyczaiom. *BielŻyw* 32; *ArtKanc* K2; Iáko tedy złe vczynki y rołkołzly krotkie y doczełne nigdy nie łá rowne ku oney wieczney męce piekielney *WujNT* 551.

rowien z czym (1): Nie iełtci to rowno/ coby tu dlá niego [*Jezusa*] podiał/ łtem co on tobie nagotował *MurzHist* N4.

rowny w czym (1): Kto ták w łłowá bogáty? kto ták iełt wymowny? Aby w powiełci dzieiom iego [*Boga*] mógl być rowny [tj. wyrazić odpowiednimi słowami]? *KochPs* 160.

Zwroty: »rownym obyczajem, rowną zapłatą oddać; rowne oddanie« [szyk zmienny] (1:1;1): DAryus ołtátni przez okrutnołć wızedł ná krolełtwo Perłkie/ przeto mu Pan bog oddał rowną zapłatą/ bo mu Alexánder wielkie páńłtwo wzyał y łámeo zabił *BielKron* 117v; Talio, Równé oddanie/ Równa záplátá/ Równa pomłtá/ gdy oko zá oko ręká zá rękę [...] yđzie. *Mącz* 438d, 276d.

»rowną zapłatę wziąć« (1): Kazał gi owáłáłzyc [król Galenus tego, który oszukał jego żonę]/ y nápiłác ná nim/ Iłz ten rowną zapłatę zá łwe wziął mym zdánim. *RejZwierz* 16v.

Wyrażenia: »rowna proporcycja« (1): Lecż tego [zbawienia wiecznego] ták zgoła [człowiek grzeszny] nie doftąpi/ iefli pierwey [...] tego co pobroił nie popłaci/ álbo przez pokutę ktorą mu kápłan włoży/ iefli oná będzie w rowney proporciey/ álbo iákie inŝe karanie *WysKaz* [23].

»rownym sposobem« (1): Mutuam tibi operam aliquando praestabo, Chcęc to równym łpołobem, odsłużyć. *Mqcz* 239c.

»tak rowny« (1): Rácż przyweśc ná głowy ich ták rowne ich złości *LubPs* cc5.

»rowna(-e) zapłata, odwetowanie« [szyk 3:1] (3:1): *Mqcz* 438d; Talio – Rowne odwetowanie. *Calep* 1045b. *Cf Zwroty*.

Szeregi: »rowny a sposobny« (1): Iuż was nie łwymi łowy (bo do ták wielkiej chęci moiey/ rownych á łpołobnych v łiebie nie náyduię) ále Apoštoła Pána Chryštułowego [...] łowy profzę y nápominam *ReszPrz* 92.

»sprawiedliwy abo rowny« (1): Iákoż tedy pobor/ ktory wŝytcy iednáko płácą/ ma być łprawiedliwy ábo rowny [*potest esse aequum*] *ModrzBaz* 120.

a. [O możliwościach człowieka w stosunku do stawianego zadania [ku czemu]: Parys mowi. Przed Iowiffem okázuiąc łie dobrowolnym ná iego rołkazanie áczkoli nieieft rowny ku tákemu ładu [między trzema boginiami]. *SqdParysa* A4v.]

3. *Tak samo traktowany, głównie względem prawa; równouprawniony; par Vulg, JanStat; coaequus Calep* (13) :

W przeciwstawieniu: »nierowny ... rowny« (1): ábowiem práwo dla tego ieft połtánowane/ żeby to co ieft nie rowne/ rowne było *GórnRozm* E2.

a. *O ludziach* (12) : ktorzychmy wzięli rozmaíte dobrodzieyftwá od niego/ ták zechmy łie łftáli bráciłzki iego á rownemi wczęłniki krołeftwá iego/ łłufzniebychmy łie mieli pytác á łzukác kędy drogá do niego. *RejPos* [36]v; *Calep* 209a; *SarnStat* 1058 [2 r.].

rowny komu (6): *OrzQuin* P4; A wziáwłzy [zapłatę] łzemráli [robotnicy] ná gołpodarzá mowiác/ Iż ci ołtateczni iednę godzinę robili/ á rownymi nam wczyniłeš ie cołmy nołli ciężar dnia y znoy. *BudNT Matth* 20/12; *WujNT Matth* 20/12; *SarnStat* 1000. *Cf* »sobie rowny«.

rowny czym (2): ktemu nołi Polak [...] łzláchełtwo/ któрым naywyzłzy niłłzemu rowny w Polłzce ieft *OrzQuin* P4. *Cf* »prawem rowny«.

rowny z kim (1): *ActReg* 43 *cf* »we wszem rowny«.

rowny w czym (2): Abowiem iáko ku rozmnożeniu Rodzáiu/ obudwu [mężczyznę i kobietę] Pan Bog łtworzył/ ták też práwo w bliłkołci łmienia czyni ie rowne *GroicPorz* gg2. *Cf* »we wszem rowny«.

Wyrażenia: »prawem rowny« (1): áby wŝyłcy [...] Práwem łobie wŝyłcy między łobą rowni byli. *OrzRozm* L3.

»sobie (w funkcji wzajemnej), między sobą rowni« [w tym: *sobie między sobą* (1)] [szyk 2:1] (2:1): *OrzRozm* L3; łotr z godnym/ dzielny z nikczemnym/ dobry ze złym/ pod iednym Dekretem Seymowym podłęgá. A ták przez Exekucyá Wárlzáwłką/ równi łobie będą w Polłzce. *OrzQuin* B4v.

»we wszem rowny« (1): ten tak narod sławny Litewski [...] ieft we wszem rowny wolnołciami ozdobyony znarodem Koronnym. *ActReg* 43.

4. *Tak samo traktujący; aequus Modrz (8)* : Tá ípráwiedliwość ieft tho łędzyna łrogi/ Rowny dekret ma pan iáko vbogi. *RejZwierc* 212; Ktemu też [*wolność*] należy w prawdziwey kárności/ w rownem práwá opifániu/ [...] á w rowności łádzienia/ łkázowania/ y práwá wykonánia. *ModrzBaz* 71v.

Wyrażenia: »rowne osádzienie« (1): Praeiudicium, Rowne ofádzienie w rowney y w tákowej rzeczy która teras ná łád przyłzłá *Mącz* [176]d.

»rownym prawem« (3): Łigurgus [...] w Lacedemoniey przebywał, ktorim prawa wiele wftanowił, [...] aby tak wżitek lud rownim prawem zrzádził *BielŻyw* 26; Abowiem po Apoštolech Bífkupi álbo Pálterze [...] ípráwowáli y rzádzili kościoł Powłzechny rownym práwem *WujJudConf* 152v; *StryjKron* 611.

»sprawiedliwość rowna« (1): Sprawiedliwość rowna káżdemu być ma. *RejZwierc* 55 marg.

Szereg: »rowny i jednaki« (1): Pánowie/ y Sláchtá Litewfka próšili áby rownym y iednákim práwem íprzymierzenie s Polaki mieli *StryjKron* 611.

a. *Do którego wszyscy mają jednakowe prawo (1)* : Kasz WKM podac sobie Prawa Vznay Krzywđę naszę wrowney Electiey Pana wktorey vprzedzono nasz *ActReg* 30.

5. *O walce: o jednakowym dla obu stron przebiegu a. z udziałem jednakowej liczby przeciwników (3)* : Włpomnićie. A zaście rowną potkę mieli Moskwą pot Newlem? [*pytanie retoryczne z zakładaną odpowiedzią „nie”*] ktorych było tyśiá y łzterdźieści/ wás tylo piętnáście łet koni? *BiałKaz* L2.

Wyrażenie: »rowna bitwa, walka« [*szyk 1:1*] (2): Y częfto łie tego pokułzał [*koń*]/ Aby go [*jelenia*] był z łáki zegnáł: A wżákoż rowna walká byłá/ Spolemeftá łię gonilá. *BierEz* Ov; Skánderbeg woyłko łwe ná troię rozłóżył/ podkáł łie łnim [*hetmanem Debreasem*]/ trwálá bitwá rowna długo *BielKron* 252.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (6)* : Aequus, Równy/ Prófty/ práwy. *Mącz* 4c; Par, Rowny/ pará/ cetno. *Mącz* 276c; Gleich. Rowny. Aequalis. *Calag* 247a; AEquus – Rownij. *Calep* 35a, 35a, [753]a.

Synonimy: **I.A.1.** *jednostajny, niekrzywy, prosty*; **2.** *gładki, jednostajny, płaski, prosty*; **B.2.** *jednaki, jednostajny, nieodmienny, ustawiczny*; **3.** *mały, niewymyślny, pospolity, potoczny, prosty, zwyczajny, zwykły*; **a.** *prywatny*; **b.** *bláhy, mizerny*; **4.** *mały, mierny*; **5.** *miły*; **II.1.** *bliski, jeden, jednaki, jednakowy, jednostajny, jenyłki, podobny, spolny, zgodny*; **A.a.** *spółistny, spółpodstatni*; **d.a.aa.** *rymowny*; **e.** *spółistny, zgodliwy, zgodny*; **B.g.** *rowiennik*; **β.** *jednoczesny*; **2.** *godny, podobny, słuszny, sposobny, sprawiedliwy*; **4.** *jednaki, sprawiedliwy*.

Cf **BEZROWNY, NIEROWNY, 1. ROWNIE, ROWNOBRZMIENNOŚĆ, ROWNOKĄTNY, ROWNOWAŻNY**